

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

**BALANȚA DE PLĂȚI
ȘI POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ
INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI**

RAPORT ANUAL

2008

ISSN 1224 - 4570

Notă

Redactarea **Raportului anual 2008 – Balanța de plăți și poziția investițională internațională a României** a fost finalizată la data de 5 decembrie 2009, pe baza datelor statistice disponibile în luna noiembrie 2009.

Unele date statistice au caracter provizoriu, urmând a fi revizuite în publicațiile ulterioare ale Băncii Naționale a României.

Sursa datelor statistice a fost indicată expres numai atunci când acestea au fost furnizate de alte instituții.

Redactarea a fost realizată de Direcția Statistică, iar tehnoredactarea de Direcția Studii Economice.

Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României, Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București

tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

internet: <http://www.bnr.ro>

Cuprins

PRINCIPALELE EVOLUȚII ÎNREGISTRATE ÎN ANUL 2008.....	5
I. Contextul internațional.....	5
II. Evoluția economiei românești în anul 2008.....	9
III. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României în anul 2008.....	10
A. Balanța de plăți.....	10
1. Contul curent.....	10
1.1. Balanța comercială (bunuri și servicii).....	11
1.1.1. Balanța comercială (bunuri).....	11
1.1.1.1. Structura și orientarea geografică a exportului.....	14
1.1.1.2. Structura și orientarea geografică a importului.....	17
1.1.1.3. Eficiența comerțului exterior.....	20
1.1.1.4. Balanța resurselor energetice.....	21
1.1.2. Balanța serviciilor.....	22
1.1.2.1. Serviciile de transport.....	22
1.1.2.2. Serviciile de turism - călătorii.....	23
1.1.2.3. Alte servicii.....	24
1.2. Balanța veniturilor.....	25
1.3. Balanța transferurilor curente.....	25
2. Contul de capital și financiar.....	26
2.1. Investiții directe.....	27
2.2. Investiții de portofoliu.....	28
2.3. Finanțarea deficitului de cont curent.....	29
B. Poziția investițională internațională a României.....	30
1. Prezentare generală.....	30
2. Structura poziției investiționale internaționale.....	33
2.1. Investiții directe.....	33
2.1.1. Active externe.....	34
2.1.2. Pasive externe.....	34
2.2. Investiții de portofoliu.....	34
2.2.1. Active externe.....	34
2.2.2. Pasive externe.....	35
2.3. Alte investiții.....	36
2.3.1. Active externe.....	36
2.3.2. Pasive externe.....	38
2.4. Activele de rezervă (BNR).....	41
Grafice.....	43
Secțiune statistică.....	53

PRINCIPALELE EVOLUȚII ÎNREGISTRATE ÎN ANUL 2008

I. Contextul internațional¹

În anul 2008 economia mondială și-a încetinit ritmul de creștere, în condițiile extinderii efectelor crizei financiare și ale transformării acesteia în criză economică. Producția mondială a crescut cu 2,0 la sută, comparativ cu 3,8 la sută în anul 2007. Începând cu jumătatea lunii septembrie, condițiile economice mondiale s-au deteriorat rapid, pe fondul diminuării încrederii consumatorilor și a sectorului corporatist, al restrictivității condițiilor de creditare la nivel mondial, al scăderii prețurilor locuințelor și a valorii acțiunilor. Influența crizei financiare asupra activității reale s-a resimțit și în temperarea comerțului mondial, care a înregistrat în anul 2008 o creștere cu 4,4 la sută, comparativ cu 6,3 la sută în anul 2007². Evoluția piețelor financiare internaționale a fost marcată de volatilitate și de scăderea accentuată a prețurilor acțiunilor. În prima jumătate a anului 2008, prețul petrolului BRENT a continuat să crească, până la un vârf de 147,5 USD pe baril în luna iulie, pe fondul cererii economiilor emergente și al reducerii producției de țiței în țările din afara OPEC. Ulterior, prețul țițeiului a coborât până la 39,5 USD pe baril la sfârșitul anului 2008, ca efect al consolidării stocurilor de țiței ale SUA și al impactului crizei financiare asupra perspectivelor economiei globale. Pe ansamblul anului, prețul mediu a fost de 98,3 USD pe baril (cu 35,0 la sută peste media anului 2007). Prețurile materiilor prime³ au fost foarte volatile pe parcursul anului 2008, înregistrând o creștere puternică în primul trimestru, determinată de prețurile produselor agricole, urmată de o scădere în partea a doua a anului⁴, pe fondul reducerii prețurilor resurselor energetice. Pe ansamblul anului 2008, prețurile mărfurilor neenergetice au crescut în medie cu 14,0 la sută față de anul precedent. Inflația mondială a fost puternic afectată de mișcările abrupte ale prețurilor mărfurilor și de evoluțiile economice globale. Astfel, presiunile inflaționiste au fost mari în prima parte a anului 2008, rata medie anuală a inflației atingând un maximum de 4,8 la sută în luna iulie⁵, sub influența majorării prețurilor alimentelor și ale resurselor energetice. În partea a doua a anului, presiunile inflaționiste s-au relaxat, rata medie anuală a inflației în țările OCDE scăzând până la 1,5 la sută în luna decembrie.

Zona euro⁶ a cunoscut o încetinire economică semnificativă, de la 2,7 la sută în anul 2007 la 0,8 la sută în anul 2008, pe fondul înrăutățirii condițiilor economice începând cu luna septembrie, odată cu intensificarea tensiunilor de pe piața financiară. Reducerea creșterii economice a provenit de la majoritatea componentelor PIB. Cererea internă s-a temperat considerabil datorită reducerii veniturilor reale ale gospodăriilor populației, pe fondul creșterii prețurilor internaționale ale mărfurilor în prima jumătate a anului. La aceasta s-a adăugat declinul investițiilor rezidențiale (afectate de căderea piețelor imobiliare) și al investițiilor productive (din cauza înăsprii condițiilor de finanțare). Cererea externă a fost limitată de încetinirea creșterii

¹ Surse: BCE: Raport anual 2008 - aprilie 2009, Statistics Pocket Book – august 2009; FMI, World Economic Outlook – iulie 2009.

² Conform Raportului Comisiei Economice pentru America Latină și Caraibe (iulie 2009).

³ Exclusiv resurse energetice.

⁴ Mai accentuată în cazul metalelor.

⁵ Se referă la țările din Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE).

⁶ Statele la care se face referire sunt cele 15 state membre UE aflate în zona euro la sfârșitul anului 2008: Austria, Belgia, Cipru, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Malta, Olanda, Portugalia, Spania și Slovenia.

economice, atât în economiile avansate, cât și în cele emergente. Exporturile de bunuri și servicii ale zonei euro și-au temperat creșterea de la 5,9 la sută în anul 2007 la 1,0 la sută în anul 2008, iar importurile de bunuri și servicii de la 5,8 la sută la 1,0 la sută, ca reacție la evoluția cererii interne. Pe ansamblu, exporturile nete au avut o contribuție neutră la creșterea PIB. Din perspectivă sectorială, încetinirea activității economice s-a reflectat în toate domeniile, cu precădere în industria prelucrătoare – determinată de scăderea cererii externe, de diminuarea rapidă a stocului de comenzi și de reducerea activității în industria de automobile. Construcțiile au înregistrat o activitate redusă, pe fondul deteriorării continue a sectorului rezidențial. Serviciile au cunoscut cea mai mică rată de creștere de după anul 2004, fiind afectate de restrângerea consumului privat și a activităților de producție. Rata medie anuală a inflației, măsurată prin indicele armonizat al prețurilor de consum, a crescut de la 2,1 la sută în anul 2007 la 3,3 la sută în anul 2008, cel mai înalt nivel înregistrat de la introducerea monedei euro și peste nivelul care definește stabilitatea prețurilor în zona euro. Această evoluție a fost determinată de majorarea prețurilor internaționale ale mărfurilor, în special ale resurselor energetice și ale produselor alimentare.

Condițiile pe piața muncii din zona euro s-au deteriorat în anul 2008, după doi ani de îmbunătățiri substanțiale. Rata șomajului, care a urmat un trend descendent începând cu anul 2005, a început să crească din trimestrul al doilea, ajungând la 8,2 la sută la sfârșitul anului 2008, de la 7,3 la sută la sfârșitul anului precedent. Deficitul bugetar al zonei euro s-a majorat la 1,9 la sută din PIB, de la 0,7 la sută în anul 2007, pe fondul evoluției crizei financiare și al deteriorării mediului macroeconomic. Irlanda, Grecia, Malta, Finlanda, Spania și Franța au depășit valoarea de referință de 3,0 la sută din PIB în anul 2008. Rata datoriei publice a zonei euro a crescut cu 3,3 puncte procentuale în anul 2008 față de anul precedent, până la 69,3 la sută din PIB, ca efect al intervențiilor guvernamentale pentru stabilizarea sistemului financiar.

Contul curent agregat al zonei euro s-a încheiat cu un deficit de 100,3 miliarde euro (1,1 la sută din PIB), față de un excedent de 13,5 miliarde euro în anul 2007, în principal pe seama transformării excedentelor balanței comerciale și balanței veniturilor în deficite. Balanța comercială a zonei euro s-a încheiat cu un deficit de 4,9 miliarde euro, comparativ cu un excedent de 46,4 miliarde euro în anul 2007, în condițiile creșterii puternice a importurilor în primele trei trimestre (din majorarea prețurilor internaționale) și ale scăderii exporturilor în ultimul trimestru, pe fondul contractării cererii globale și al deteriorării condițiilor de finanțare. Trendul descendent al competitivității zonei euro, început în anul 2001, s-a inversat parțial în a doua jumătate a anului 2008, datorită deprecierei monedei euro. Excedentul serviciilor a scăzut în aceeași perioadă cu 5,8 miliarde euro, până la 43,4 miliarde euro.

Investițiile directe și de portofoliu au înregistrat intrări nete în valoare de aproximativ 200 miliarde euro, comparativ cu 67,2 miliarde euro în anul 2007, majorarea reflectând creșterea influxurilor nete de natura datoriei⁷ și de natură participativă⁸. Această evoluție a fost parțial limitată de sporirea ieșirilor nete de investiții directe (dezinvestițiile nerezidenților au fost mai mari decât cele ale rezidenților). Activele de rezervă ale zonei euro au crescut marginal în anul 2008, preponderent din reevaluarea activelor și din evoluția cursului de schimb.

⁷ Pe fondul sporirii aversiunii față de instrumentele cu grad de risc ridicat, a necesarului de lichiditate și a diferențialelor de dobândă pe termen scurt.

⁸ Încercarea investitorilor globali de a-și modifica portofoliul investițional în favoarea țărilor de rezidență.

Țările membre ale Uniunii Europene din afara zonei euro⁹ au cunoscut o temperare a creșterii economice în anul 2008, până la 1,3 la sută, de la 3,6 la sută în anul 2007. În general, cererea internă a acestor țări a fost afectată de deteriorarea mediului extern și de intensificarea crizei financiare, care au slăbit încrederea consumatorilor și a mediului de afaceri. Cele mai înalte rate de creștere, de peste 6,0 la sută, au fost realizate de România, Bulgaria și Slovacia, în timp ce Letonia, Estonia, Danemarca și Suedia au înregistrat rate negative. Rata medie anuală a inflației a crescut în anul 2008 în majoritatea țărilor regiunii (cu excepția Ungariei), pe fondul trendului ascendent înregistrat în prima jumătate a anului în majoritatea țărilor. În medie, țările membre ale Uniunii Europene din afara zonei euro au consemnat o rată anuală a inflației de 4,7 la sută, comparativ cu 2,9 la sută în anul 2007. Cele mai ridicate rate ale inflației, între 10,6 la sută și 15,3 la sută, au fost înregistrate în statele baltice și în Bulgaria, urmate de Republica Cehă, Ungaria și România (cu 6,0-7,9 la sută) și de Danemarca, Polonia, Slovacia, Suedia și Marea Britanie (cu 3,3-4,2 la sută). Pe lângă principala cauză a creșterii inflației – majorarea prețurilor mondiale ale alimentelor și energiei, se pot identifica factori cu acțiune diferențiată de la o țară la alta, printre aceștia numărându-se deprecierea monedelor naționale, creșterea prețurilor administrate și a impozitelor indirecte.

Evoluțiile fiscale au continuat să fie eterogene în anul 2008, pe ansamblul regiunii consemnându-se o pondere medie a deficitului bugetar în PIB de 3,3 la sută, comparativ cu 1,5 la sută în anul 2007. Trei dintre statele UE din afara zonei euro (Bulgaria, Danemarca și Suedia) au înregistrat excedente bugetare, iar celelalte nouă au încheiat anul fiscal cu deficit. Ponderea deficitului fiscal în PIB a depășit 3,0 la sută în Letonia, România și Marea Britanie. Ponderea datoriei publice în PIB s-a situat cu mult sub 60,0 la sută în majoritatea țărilor UE din afara zonei euro¹⁰, cu o medie a regiunii de aproximativ 44,0 la sută, în ușoară creștere față de anul precedent. Ponderea datoriei publice în PIB a crescut în Danemarca, Estonia, Letonia, Ungaria, Polonia, România și Marea Britanie, reflectând deopotrivă încetinirea creșterii economice și deteriorarea soldului bugetar, în timp ce în celelalte țări a scăzut sau s-a menținut la nivelul anului 2007. Soldul total al contului curent și al contului de capital s-a îmbunătățit pe ansamblul țărilor UE din afara zonei euro comparativ cu anul 2007, dar a continuat să înregistreze evoluții diferite de la o țară la alta. Spre deosebire de Danemarca și Suedia, care au încheiat anul 2008 cu excedente, celelalte țări au consemnat deficite. Comparativ cu anul 2007, aceste deficite au scăzut, în general, ca pondere în PIB, ca urmare a contracției cererii interne¹¹. Deficitul combinat al contului curent și de capital a depășit 20,0 la sută din PIB în Bulgaria și, respectiv, 10,0 la sută din PIB în România și Letonia. În majoritatea țărilor, dezechilibrul extern a fost generat de deficitul comercial, cu excepția Republicii Cehe, Ungariei și Slovaciei, în cazul cărora factorul determinant a fost deficitul balanței veniturilor, cel mai adesea legat de profitul reinvestit al companiilor străine.

Comparativ cu anul 2007, influxurile nete de investiții străine directe s-au diminuat ca pondere în PIB în majoritatea statelor UE-12, cu excepția României. Majoritatea țărilor UE din afara zonei euro au înregistrat deficite ale balanței de bază¹², dintre acestea Bulgaria, Letonia, Lituania, România și Ungaria au depășit 4,0 la sută din PIB. Influxurile nete de investiții de portofoliu s-au menținut negative sau neutre în multe dintre țările membre UE din afara zonei euro, cu excepția Marii Britanii, Estoniei, Slovaciei și Danemarcei.

⁹ Statele la care se face referire sunt cele 12 state membre UE aflate în afara zonei euro, la sfârșitul anului 2008: Bulgaria, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Letonia, Lituania, Marea Britanie, Polonia, România, Slovacia, Suedia și Ungaria.

¹⁰ Cu excepția Ungariei.

¹¹ Cu excepția Poloniei, Ungariei și Slovaciei.

¹² Balanța de bază = soldul contului curent și de capital plus influxurile nete de investiții directe.

În **Statele Unite ale Americii** ritmul anual de creștere a produsului intern brut în anul 2008 a fost de 1,1 la sută, comparativ cu 2,0 la sută în anul 2007. Consumul privat a fost afectat negativ de deteriorarea percepției consumatorilor și a condițiilor de pe piața muncii, precum și de scăderea avuției gospodăriilor populației, ca efect al declinului pieței imobiliare. Investițiile sectorului privat au scăzut, pe fondul înrăutățirii condițiilor de creditare și a perspectivelor cererii. Comerțul exterior a reprezentat principalul motor al creșterii economice în cea mai mare parte a anului 2008, evoluția sa favorabilă conducând, împreună cu creșterea excedentelor de la servicii și venituri, la reducerea ponderii deficitului contului curent în PIB de la 5,2 la sută în anul 2007 la 4,9 la sută. Rata medie anuală a inflației pentru anul 2008 a fost de 3,8 la sută¹³, presiunile inflaționiste fiind mai puternice la jumătatea anului, pe fondul scumpirii resurselor energetice, și temperându-se spre sfârșitul anului, pe măsura ieftinirii materiilor prime.

Deficitul bugetului federal s-a majorat până la 5,9 la sută din PIB, de la 2,9 la sută în anul fiscal 2007. Veniturile fiscale s-au redus substanțial pe fondul stagnării economice, iar cheltuielile bugetare au crescut în urma implementării măsurilor de stimulare economică.

Economia japoneză și-a inversat trendul în anul 2008, înregistrând o scădere cu 0,7 la sută, după o creștere cu 2,3 la sută în anul precedent, în condițiile declinului exportului net de bunuri și servicii, al investițiilor, dar și al consumului. Rata medie anuală a inflației, măsurată prin indicii de prețuri de consum, a fost de 1,4 la sută, comparativ cu 0,1 la sută în anul 2007, cu un nivel maxim de 2,3 la sută în luna iulie, urmat de o coborâre până la 0,4 la sută în decembrie.

Economii emergente din Asia au cunoscut o încetinire graduală a activității, marcată în special de declinul pe care l-au înregistrat exporturile economiilor mici ale regiunii (Singapore, Taiwan și Hong Kong) în a doua jumătate a anului 2008. La acesta s-a adăugat reducerea cererii interne - determinată de scăderea încrederii consumatorilor și a mediului de afaceri și de declinul investițiilor imobiliare. Rata inflației a urmat trendul mondial de creștere în prima jumătate a anului, cu scădere în partea a doua, pe fondul reducerii prețurilor țițeiului și produselor alimentare. Volatilitatea piețelor financiare a afectat diferențiat țările din regiune. Astfel, impactul a fost mai redus în China, al cărei sistem financiar este relativ închis, dar mai puternic în Coreea - datorită nivelului ridicat al datoriei interne și în Indonezia - ca efect al scăderii prețurilor mărfurilor. Economia Chinei a continuat să crească în anul 2008, deși mai lent decât în anul anterior (cu 9,0 la sută, comparativ cu 13,0 la sută în anul 2007), încetinirea fiind cauzată atât de factori interni, cât și externi. Excedentul comercial și influxurile puternice de capital determinate de anticiparea aprecierii monedei naționale, precum și de diferențialul pozitiv de dobândă, au condus la majorarea rezervelor valutare ale Chinei, care au atins 1 900 miliarde dolari SUA la sfârșitul anului 2008.

America Latină¹⁴ a înregistrat o creștere cu 4,2 la sută a PIB în anul 2008 (comparativ cu 5,8 la sută în anul precedent), fiind al șaselea an consecutiv de expansiune economică. Creșterea economică a fost puternică în prima jumătate a anului 2008, pe fondul îmbunătățirii condițiilor macroeconomice, al creșterii prețurilor mărfurilor și al consolidării cererii interne. Jumătate din statele regiunii au înregistrat creșteri peste medie, între acestea situându-se Argentina, Brazilia, Bolivia, Peru, Panama, Ecuador. Totuși, contextul mondial a alimentat presiunile inflaționiste, astfel încât rata medie anuală a inflației a crescut de la 6,1 la sută în anul 2007 la 8,7 la sută în 2008. Începând de la mijlocul lunii septembrie, condițiile de finanțare externă s-au

¹³ Comparativ cu 2,9 la sută în anul precedent.

¹⁴ Sursă suplimentară: Raportul Comisiei Economice pentru America Latină și Caraibe (iulie 2009).

deteriorat, conducând la înrăutățirea situației datoriei publice, la deprecierea monedelor naționale față de dolarul SUA și la scăderi puternice ale cotațiilor acțiunilor. Contul curent agregat al Americii Latine a înregistrat un deficit redus, fiind influențat favorabil de creșterea exporturilor (îndeosebi de resurse energetice), atât pe seama nivelului ridicat al prețurilor internaționale, cât și a volumului mărfurilor exportate. Mai mult, pentru prima dată în istorie, creșterea economică a coexistat cu excedente de cont curent într-o serie de țări precum Venezuela, Bolivia, Ecuador și Argentina.

II. Evoluția economiei românești în anul 2008

Economia României și-a accelerat în anul 2008 ritmul de creștere cu 0,9 puncte procentuale față de anul precedent, fiind puternic impulsionată de intensificarea procesului investițional și de relaxarea cererii interne. Rata de creștere a produsului intern brut a fost de 7,1 la sută în anul 2008, România situându-se astfel cu 6,2 puncte procentuale peste media de 0,9 la sută¹⁵ a Uniunii Europene. Evoluția produsului intern brut din punct de vedere al utilizării evidențiază o creștere semnificativă a cererii interne în raport cu anul 2007 (8,0 la sută), respectiv a consumului final individual efectiv al gospodăriilor populației (8,4 la sută), precum și a formării brute de capital fix (19,3 la sută). Exportul net a afectat negativ creșterea PIB.

Pe categorii de resurse, se remarcă aportul pozitiv la creșterea produsului intern brut al industriei, serviciilor, agriculturii și construcțiilor, cele patru activități deținând împreună 89,3 la sută din PIB. Valoarea adăugată brută din aceste sectoare a înregistrat în anul 2008 majorări de 1,3 la sută, 5,1 la sută, 21,4 la sută și, respectiv, 26,1 la sută.

Rata inflației la sfârșitul anului 2008 a fost de 6,3 la sută, mai mică cu 0,3 puncte procentuale față de cea de la sfârșitul anului 2007, depășind limita superioară a intervalului de variație asociat țintei de inflație anunțate de banca centrală (3,8 la sută ± 1 punct procentual). Atenuarea inflației s-a produs în ultima parte a anului 2008, ca urmare a tendinței pozitive înregistrate de prețurile combustibililor¹⁶, produselor agroalimentare¹⁷ și produselor cu prețuri administrate.

Rata șomajului înregistrat a atins la sfârșitul anului 2008 nivelul de 4,4 la sută din populația activă civilă totală, mai mare cu 0,4 puncte procentuale față de decembrie 2007. Principala cauză a fost reducerea forței de muncă, semnalată în ultimele luni ale anului, prin restrângerea cererii interne și externe, amânarea unor proiecte investiționale și intensificarea incertitudinilor privind efectele crizei financiare asupra economiei naționale și asupra partenerilor externi.

Ponderea deficitului bugetului general consolidat¹⁸ în produsul intern brut în anul 2008 a fost de 5,5 la sută¹⁹, depășind pragul admis de 3,0 la sută, datorită supradimensionării nivelului programat al veniturilor și cheltuielilor bugetare. Comparativ cu anul 2007, ponderea în PIB a veniturilor bugetare s-a redus cu

¹⁵ Website-ul Eurostat.

¹⁶ Prețul petrolului a scăzut puternic din semestrul II 2008, menținându-se până la sfârșitul anului la aproximativ 40 USD pe baril.

¹⁷ În anul 2008 producția vegetală a crescut cu 39,6 la sută față de anul precedent și a deținut cea mai ridicată pondere în producția agricolă (67,7 la sută).

¹⁸ Sursa: Ministerul Finanțelor Publice. Deficit bugetar măsurat conform Sistemului European de Conturi (SEC 1995).

¹⁹ În perioada 2002-2007, România s-a situat sub plafonul admis de 3,0 la sută din PIB.

0,7 puncte procentuale (până la 32,8 la sută), iar cea a cheltuielilor bugetare s-a majorat cu 2,3 puncte procentuale²⁰ (până la 38,3 la sută).

III. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României în anul 2008

A. Balanța de plăți

În anul 2008, deficitul de cont curent al României a înregistrat 11,8 la sută din PIB, ca urmare a cererii interne ridicate, a condițiilor de finanțare favorabile și a creșterii puternice a activității de creditare. În România, efectele crizei financiare internaționale au început să se resimtă din trimestrul IV al anului 2008, cu repercusiuni asupra cererii interne și externe.

1. Contul curent

În anul 2008, balanța de plăți a României a consemnat un sold negativ al contului curent de 16 157 milioane euro, în scădere cu 3,3 la sută față de anul precedent. Ponderea deficitului contului curent în PIB a fost de 11,8 la sută, comparativ cu 13,4 la sută în anul 2007.

Tabelul nr. 1. Balanța de plăți

	2007			2008		
	Credit	Debit	Net	Credit	Debit	Net
1. CONTUL CURENT	46 051	62 765	-16 714	53 582	69 739	-16 157
Bunuri și servicii	36 434	53 847	-17 413	42 479	60 929	-18 450
- Bunuri	29 549	47 371	-17 822	33 725	52 834	-19 109
- Servicii	6 885	6 476	409	8 754	8 095	659
Venituri	2 429	6 556	-4 127	2 268	5 951	-3 683
Transferuri curente	7 188	2 362	4 826	8 835	2 859	5 976
2. CONTUL DE CAPITAL ȘI FINANCIAR	68 784	51 317	17 467	80 025	62 195	17 830
Transferuri de capital	990	283	707	880	264	616
Achiziționarea/vânzarea de active nemateriale-nefinanciare	239	129	110	112	107	5
Investiții directe	14 267	7 220	7 047	18 728	9 420	9 308
Investiții de portofoliu	3 347	2 865	482	2 551	3 114	-563
Derivate financiare	248	546	-298	600	890	-290
Alte investiții de capital	49 693	35 769	13 924	57 116	48 400	8 716
Active de rezervă ("-" creștere, "+" scădere)	-	4 505	-4 505	38	-	38
3. ERORI ȘI OMISIUNI (NET)	-	753	-753	-	1 673	-1 673

Influența determinantă asupra soldului contului curent a avut-o deficitul balanței comerciale (bunuri), ponderea acestuia în PIB ajungând la 14,0 la sută în anul 2008. Efectul negativ al fluxurilor de bunuri asupra contului curent a fost parțial atenuat atât de majorarea excedentelor de la servicii și transferuri curente, cât și de reducerea deficitului de la venituri.

²⁰ Ca urmare a creșterii relative a transferurilor, a cheltuielilor cu bunuri și servicii și a cheltuielilor de personal.

1.1. Balanța comercială (bunuri și servicii)

În anul 2008, balanța de bunuri și servicii a înregistrat un deficit de 18 450 milioane euro, în creștere cu 6,0 la sută față de anul precedent, exclusiv de la balanța bunurilor.

1.1.1. Balanța comercială (bunuri)

În anul 2008, soldul negativ al balanței comerciale a fost de 19 109 milioane euro, în creștere cu 7,2 la sută față de anul precedent, având pe parcursul anului o evoluție neuniformă. În primele nouă luni deficitul comercial a crescut cu 19,4 la sută, pe fondul accelerării importurilor, iar în trimestrul IV s-a redus cu aproximativ 20,0 la sută, ca efect al extinderii crizei financiare la nivel mondial, cu repercusiuni asupra schimburilor comerciale internaționale. Cu toate acestea, rata de creștere a exportului a devansat-o cu 2,6 puncte procentuale pe cea a importului, iar ponderea deficitului comercial în PIB s-a redus cu 0,3 puncte procentuale, până la 14,0 la sută.

Tabelul nr. 2. Evoluția balanței comerciale (bunuri)

	2007	2008	Diferențe (+/-)
			- milioane EUR -
Export (FOB)	29 549	33 725	4 176
Import (FOB)	47 371	52 834	5 463
Soldul balanței comerciale (FOB/FOB)	-17 822	-19 109	-1 287
			- procente -
Ponderea exportului în PIB	23,7	24,6	0,9
Ponderea importului în PIB	38,0	38,6	0,6
Ponderea soldului balanței comerciale în PIB	-14,3	-14,0	0,3
Ponderea soldului balanței comerciale în soldul contului curent	106,6	118,3	11,7
Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi (FOB/FOB)	62,4	63,8	1,4
Gradul de deschidere a economiei: (export+import)/PIB	61,7	63,3	1,6

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Pe parcursul anului 2008, cel mai ridicat deficit comercial s-a înregistrat în luna septembrie (2,1 miliarde euro), iar media lunară de 1,6 miliarde euro s-a menținut aproximativ la nivelul celei din anul precedent.

Evoluția soldului balanței comerciale pe cele opt grupe de mărfuri consemnează excedent la textile, confecții, încălțăminte (1 065 milioane euro) și deficite la: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (7 042 milioane euro), produse chimice și plastice (4 282 milioane euro), produse minerale (4 104 milioane euro), produse agroalimentare (1 847 milioane euro), metale comune (1 060 milioane euro), produse din lemn, hârtie și alte mărfuri (1 839 milioane euro).

Analiza soldului balanței comerciale pe principalele stadii ale producției evidențiază deficite la bunuri de capital (7502 milioane euro), bunuri intermediare (5 294 milioane euro), materii prime (4 896 milioane euro) și bunuri de consum (1 417 milioane euro).

Pe **zone geografice**, cea mai mare parte a deficitului comercial a fost generată de comerțul intracomunitar (68,1 la sută, din care 45,5 la sută din comerțul cu zona euro), urmat de comerțul extracomunitar (31,9 la sută). Peste 90,0 la sută din deficitul comercial înregistrat în anul 2008 a provenit din relațiile comerciale cu Germania (16,5 la sută), Federația Rusă (12,9 la sută), Kazahstan (12,1 la sută), Ungaria (11,7 la sută), R.P. Chineză (10,8 la sută), Austria (9,6 la sută), Polonia (5,8 la sută), Olanda (5,2 la sută), Italia (4,7 la sută) și Republica Cehă (4,1 la sută). De asemenea, gradul de acoperire a importurilor prin exporturi și gradul de deschidere a economiei românești au crescut față de anul 2007 cu 1,4 puncte procentuale, respectiv cu 1,6 puncte procentuale (până la 63,8 la sută, respectiv 63,3 la sută).

Exportul de bunuri a însumat 33 725 milioane euro²¹, în creștere cu 14,1 la sută față de anul 2007, ca efect al majorării volumului și a prețurilor externe, al modificării structurii exporturilor în favoarea bunurilor de capital și al deprecierei în termeni reali a monedei naționale în raport cu euro. Surplusul valoric al exportului (4 176 milioane euro, comparativ cu 3 699 milioane euro în anul 2007) a provenit în proporție de peste 60,0 la sută din majorarea volumului (mașini, aparate și echipamente electrice; cereale; automobile, tractoare; produse petroliere; produse farmaceutice; semințe, fructe; cazane, turbine, motoare, aparate și dispozitive mecanice; energie electrică) și de aproximativ 40,0 la sută din creșterea prețurilor externe (fontă, fier, oțel și produse din acestea; produse petroliere; cazane, turbine, motoare, aparate și dispozitive mecanice; îngrășăminte; semințe, fructe; articole din cauciuc; mobilă și articole de iluminat). Cel mai ridicat nivel al exportului din anul 2008 s-a înregistrat în luna octombrie (3,3 miliarde euro), iar media lunară realizată la export a fost de 2,8 miliarde euro, mai mare cu 0,3 miliarde euro decât în anul precedent.

Creșterile înregistrate de produsele cu ponderi semnificative în export sunt menționate în tabelul nr. 3.

Tabelul nr. 3. Produse cu exporturi semnificative în anul 2008

	Ponderea produsului în exportul total %	- milioane EUR-	Creșteri/descrășteri față de anul 2007 %
Mașini, dispozitive mecanice, aparate și echipamente electrice	23,9	8 061	23,0
Produse metalurgice turnate, laminate, din fier, oțel, fontă, aluminiu, cupru (exclusiv deșeuri)	12,6	4 264	-
Mijloace și materiale de transport	12,3	4 139	15,7
Produse chimice, materiale plastice și articole din cauciuc	9,3	3 139	21,5
Articole de îmbrăcăminte confecționate, tricotate sau croșetate	8,8	2 975	-11,4
Produse petroliere	7,8	2 622	33,0
Încălțăminte și obiecte din piele	4,0	1 362	-8,0
Mobilier (inclusiv părți ale acestuia)	3,3	1 128	-0,6
Lemn și articole din lemn	2,8	949	-4,3

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Produsele a căror pondere în export a crescut au fost: mașinile, dispozitivele mecanice, aparatele și echipamentele electrice (de la 22,2 la sută în anul 2007 la 23,9 la sută în anul 2008, în creștere cu 23,0 la sută față de anul 2007), mijloacele și materialele de transport (de la 12,1 la sută în anul 2007 la 12,3 la sută în anul 2008, în creștere cu 15,7 la sută față de anul 2007), produsele chimice, materialele plastice și articolele

²¹ Ponderea exportului de bunuri în PIB a crescut de la 23,7 la sută în anul 2007 la 24,6 la sută în anul 2008.

din cauciuc (de la 8,7 la sută în anul 2007 la 9,3 la sută în anul 2008, în creștere cu 21,5 la sută față de anul 2007), produsele petroliere (de la 6,7 la sută în anul 2007 la 7,8 la sută în anul 2008, în creștere cu 33,0 la sută față de anul 2007). A înregistrat o pondere aproximativ constantă în export grupa de produse metalurgice turnate, laminate, din fier, oțel, fontă, aluminiu, cupru²² (12,6 la sută). O evoluție descrescătoare a ponderii în export au avut: articolele de îmbrăcăminte confecționate, tricotate sau croșetate (de la 11,4 la sută în anul 2007 la 8,8 la sută în anul 2008, în scădere cu 11,4 la sută față de anul 2007), încălțăminte și obiectele din piele (de la 5,0 la sută în anul 2007 la 4,0 la sută în anul 2008, în scădere cu 8,0 la sută față de anul 2007), mobilierul (de la 3,8 la sută în anul 2007 la 3,3 la sută în anul 2008, în scădere cu 0,6 la sută față de anul 2007) și lemnul, articolele din lemn (de la 3,4 la sută în anul 2007 la 2,8 la sută în anul 2008, în scădere cu 4,3 la sută față de anul 2007).

Importul de bunuri a atins 52 834 milioane euro²³, în creștere cu 11,5 la sută față de anul 2007. Surplusul valoric al importului (5 463 milioane euro, comparativ cu 9 762 milioane euro în anul 2007) a provenit în proporție de 54,0 la sută din majorarea volumului (mașini, aparate și echipamente electrice; cazane, turbine, motoare, aparate și dispozitive mecanice; produse farmaceutice; materiale plastice și articole din plastic; instrumente și aparate optice; produse petroliere; produse diverse ale industriei chimice) și de 46,0 la sută din creșterea prețurilor externe (țiței brut; fontă, fier, oțel și produse din acestea; combustibili minerali; automobile, tractoare; gaze naturale; produse petroliere). Cel mai ridicat nivel al importului din anul 2008 s-a înregistrat în luna septembrie (5,1 miliarde euro), iar media lunară realizată la import a fost de 4,4 miliarde euro, mai mare cu 0,5 miliarde euro decât în anul precedent. Creșterile înregistrate de produsele cu ponderi semnificative în import sunt menționate în tabelul nr. 4.

Tabelul nr. 4. Produse cu importuri semnificative în anul 2008

	Ponderea produsului în importul total %	- milioane EUR-	Creșteri/descrășteri față de anul 2007 %
Mașini, motoare, aparate și dispozitive mecanice (inclusiv părți ale acestora)	12,8	6 753	2,1
Produse energetice (țiței, gaze naturale, produse petroliere, huile, cocs)	12,4	6 542	29,9
Mașini, aparate și echipamente electrice, aparate de înregistrat și reprodus sunetul și imaginea	11,2	5 906	12,5
Automobile, tractoare și alte vehicule terestre	10,8	5 731	-1,1
Produse din fontă, fier, oțel și metale neferoase	10,6	5 620	15,2
Țesături din lână, din bumbac, din fibre și fire sintetice sau artificiale; fibre sintetice sau artificiale, materiale textile	4,3	2 288	-11,2
Materiale plastice și articole din plastic	4,3	2 268	8,1
Produse farmaceutice	3,2	1 668	23,9
Produse alimentare, băuturi și tutun	2,4	1 269	28,4
Articole de îmbrăcăminte și încălțăminte	2,3	1 238	15,6

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Produsele a căror pondere în import a crescut au fost: produsele energetice (de la 10,6 la sută în anul 2007 la 12,4 la sută în anul 2008, în creștere cu 29,9 la sută față de anul 2007), produsele din fontă, fier, oțel și

²² Exclusiv deșeuri metalice.

²³ Ponderea importului de bunuri în PIB s-a majorat de la 38,0 la sută în anul 2007 la 38,6 la sută în anul 2008.

metale neferoase (de la 10,3 la sută în anul 2007 la 10,6 la sută în anul 2008, în creștere cu 15,2 la sută față de anul 2007), produsele farmaceutice (de la 2,8 la sută în anul 2007 la 3,2 la sută în anul 2008, în creștere cu 23,9 la sută față de anul 2007), produsele alimentare, băuturile și tutunul (de la 2,1 la sută în anul 2007 la 2,4 la sută în anul 2008, în creștere cu 28,4 la sută față de anul 2007). Au înregistrat ponderi aproximativ constante în import mașinile, aparatele, echipamentele electrice, aparatele de înregistrat și reprodus sunetul și imaginea (11,2 la sută, în creștere cu 12,5 la sută față de anul 2007), materialele plastice și articolele din plastic (4,3 la sută, în creștere cu 8,1 la sută față de anul 2007), articolele de îmbrăcăminte și încălțăminte (2,3 la sută, în creștere cu 15,6 la sută față de anul 2007). O evoluție descendentă a ponderii în importuri au avut: mașinile, motoarele, aparatele și dispozitivele mecanice, inclusiv părți ale acestora (de la 14,0 la sută în anul 2007 la 12,8 la sută în anul 2008, în creștere cu 2,1 la sută față de anul 2007), automobilele, tractoarele și alte vehicule terestre (de la 12,2 la sută în anul 2007 la 10,8 la sută în anul 2008, în scădere cu 1,1 la sută față de anul 2007), țesăturile din lână, din bumbac, din fibre și fire sintetice sau artificiale (de la 5,4 la sută în anul 2007 la 4,3 la sută în anul 2008, în scădere cu 11,2 la sută față de anul 2007).

1.1.1.1. Structura și orientarea geografică a exportului

a) Structura exportului

Principala sursă a exportului este industria prelucrătoare, care a furnizat 94,8²⁴ la sută din exporturile României, valoarea bunurilor industriale exportate în anul 2008 însumând 31 981 milioane euro.

Tabelul nr.5. Evoluția exportului pe principalele activități din economia națională

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
TOTAL	29 549	33 725	114,1	100,0	100,0
Agricultură, silvicultură și piscicultură	638	1 399	219,3	2,2	4,1
Industria extractivă	46	57	123,9	0,2	0,2
Industria prelucrătoare	28 710	31 981	111,4	97,2	94,8
Energie electrică și termică, gaze și apă	144	275	191,0	0,5	0,8
Alte activități	11	13	118,2	0,0	0,0

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Comparativ cu anul 2007, exportul de produse ale industriei prelucrătoare a fost mai mare cu 11,4 la sută de la majoritatea activităților, excepție făcând articolele de îmbrăcăminte (-12,0 la sută), industria celulozei, hârtiei și a produselor din hârtie (-10,4 la sută), a materialelor de construcții (-9,4 la sută), pielăriei și încălțăminte (-7,6 la sută), prelucrării lemnului și a produselor din lemn (-4,2 la sută), produselor textile (-4,1 la sută) și a mobilierului (-0,2 la sută). Creșteri peste medie au înregistrat următoarele activități: echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații (136,8 la sută); mijloace ale tehnicii de calcul și de birou (98,9 la sută); produse din tutun (94,1 la sută); alimentară și băuturi (38,6 la sută); aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice și ceasornicărie (36,5 la sută); prelucrarea țiclei (33,6 la sută); edituri, poligrafie și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor (27,5 la sută); produse din cauciuc și mase plastice (22,8 la sută); substanțe și produse chimice (22,1 la sută); mijloace de transport neincluse în cele rutiere (19,5 la sută); mașini și echipamente, exclusiv echipamente electrice și optice (15,3 la sută).

²⁴ Ponderea exportului industriei prelucrătoare s-a diminuat cu 2,4 puncte procentuale față de anul 2007, concomitent cu creșterea ponderii produselor agricole și a energiei electrice.

Tabelul nr. 6. Evoluția exportului pe activități din industria prelucrătoare

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
TOTAL	28 710	31 981	111,4	100,0	100,0
Produse alimentare și băuturi	407	564	138,6	1,4	1,8
Produse din tutun	135	262	194,1	0,5	0,8
Produse ale industriei textile	1 052	1 009	95,9	3,7	3,2
Articole de îmbrăcăminte	2 880	2 533	88,0	10,0	7,9
Piei și produse din piele	1 502	1 388	92,4	5,2	4,3
Produse rezultate din prelucrarea lemnului (exclusiv mobilier)	1 003	961	95,8	3,5	3,0
Materiale fibroase celulozice, hârtii, cartoane și produse din hârtie	144	129	89,6	0,5	0,4
Edituri, tipărituri și reproduceri pe suport	40	51	127,5	0,1	0,2
Produse de cocserie; produse obținute din rafinarea petrolului	2 078	2 777	133,6	7,2	8,7
Produse ale industriei chimice, fibre și fire sintetice și artificiale	1 666	2 034	122,1	5,8	6,4
Produse din cauciuc și mase plastice	976	1 199	122,8	3,4	3,7
Alte produse din minerale nemetalice	278	252	90,6	1,0	0,8
Produse ale industriei metalurgice	3 984	4 017	100,8	13,9	12,6
Produse ale industriei construcțiilor metalice și produse din metal	890	994	111,7	3,1	3,1
Mașini și echipamente (exclusiv echipamente electrice și optice)	2 535	2 922	115,3	8,8	9,1
Mijloace ale tehnicii de calcul și de birou	283	563	198,9	1,0	1,8
Mașini și aparate electrice	3 017	3 308	109,6	10,5	10,3
Echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații	427	1 011	236,8	1,5	3,2
Aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice și fotografice, ceasornicărie	222	303	136,5	0,8	0,9
Mijloace de transport rutier	2 650	2 929	110,5	9,2	9,2
Alte mijloace de transport	1 214	1 451	119,5	4,2	4,5
Mobilă și alte produse neclasificate în altă parte	1 327	1 324	99,8	4,6	4,1

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Comparativ cu anul 2007, structura bunurilor exportate pe stadii ale producției reflectă creșterea ponderii bunurilor de capital (cu 2,8 puncte procentuale, ajungând la 15,3 la sută) și a materiilor prime (cu 1,8 puncte procentuale, până la 7,0 la sută), concomitent cu reducerea ponderii bunurilor intermediare (cu 1 punct procentual, până la 57,0 la sută) și a bunurilor de consum (cu 3,6 puncte procentuale, ajungând la 20,7 la sută).

Tabelul nr. 7. Exportul pe stadii ale producției¹⁾

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
TOTAL	29 549	33 725	114,1	100,0	100,0
Materii prime	1 545	2 373	153,6	5,2	7,0
Bunuri intermediare	17 125	19 217	112,2	58,0	57,0
Bunuri de capital	3 687	5 144	139,5	12,5	15,3
Bunuri de consum	7 192	6 991	97,2	24,3	20,7

¹⁾ Grupare ONU (din clasificarea comerțului exterior după Marile Categori Economiche – Institutul Național de Statistică)

În anul 2008 și-au majorat contribuția la export față de anul precedent patru grupe de mărfuri: produsele agroalimentare (cu 2,6 puncte procentuale), mașinile, aparatele, echipamentele și mijloacele de transport (cu 1,9 puncte procentuale), produsele minerale (cu 1,5 puncte procentuale) și produsele chimice și plastice (cu 0,6 puncte procentuale).

Tabelul nr. 8. Exportul pe grupe de mărfuri

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
TOTAL	29 549	33 725	114,1	100,0	100,0
Produse agroalimentare	1 122	2 165	193,0	3,8	6,4
Produse minerale	2 295	3 142	136,9	7,8	9,3
Produse chimice și plastice	2 583	3 139	121,5	8,7	9,3
Produse din lemn, hârtie	1 170	1 112	95,0	4,0	3,3
Textile, confecții, încălțăminte	5 291	4 782	90,4	17,9	14,2
Produse metalurgice	4 815	4 941	102,6	16,3	14,7
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	10 128	12 200	120,5	34,3	36,2
Alte mărfuri	2 145	2 244	104,6	7,3	6,7

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

b) Orientarea geografică a exportului

Din punct de vedere al distribuției geografice, **exportul intracomunitar** s-a cifrat în anul 2008 la **23 765 milioane euro**, mai mult cu 11,7 la sută față de anul precedent, tendință imprimată de exportul către Germania, Franța, Olanda, Spania, Grecia, Republica Cehă, Belgia. Ponderea exportului intracomunitar în total exporturi a fost de 70,5 la sută, în scădere cu 1,5 puncte procentuale față de anul 2007.

Tabelul nr. 9. Exportul pe grupe de țări

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
TOTAL	29 549	33 725	114,1	100,0	100,0
1. Exportul intracomunitar	21 269	23 765	111,7	72,0	70,5
din care:					
Italia	5 033	5 219	103,7	17,0	15,5
Germania	5 009	5 535	110,5	17,0	16,4
Franța	2 272	2 491	109,6	7,7	7,4
Ungaria	1 691	1 726	102,1	5,7	5,1
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	1 221	1 105	90,5	4,1	3,3
Bulgaria	941	1 397	148,5	3,2	4,1
Austria	760	778	102,4	2,6	2,3
Spania	679	774	114,0	2,3	2,3
Polonia	637	668	104,9	2,2	2,0
Olanda	608	980	161,2	2,1	2,9
2. Exportul extracomunitar	8 280	9 960	120,3	28,0	29,5
din care:					
Turcia	2 072	2 205	106,4	7,0	6,5
SUA	598	579	96,8	2,0	1,7
Ucraina	543	825	151,9	1,8	2,4
Moldova	463	562	121,4	1,6	1,7
Federația Rusă	428	613	143,2	1,4	1,8

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Exportul destinat Uniunii Europene a înregistrat creșteri la majoritatea grupelor de mărfuri²⁵, cele mai semnificative fiind la: produse agroalimentare (80,6 la sută), produse minerale (34,5 la sută), produse chimice și plastice (25,0 la sută), mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (19,2 la sută). Grupele de mărfuri care și-au sporit contribuția la export în anul 2008 au fost: mașinile, aparatele, echipamentele și mijloacele de transport (cu 2,4 puncte procentuale), produsele agroalimentare (cu 2,3 puncte procentuale), produsele chimice și plastice (cu 0,9 puncte procentuale) și produsele minerale (cu 0,8 puncte procentuale).

Tabelul nr. 10. Exportul pe grupe de mărfuri către Uniunea Europeană

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
TOTAL	21 269	23 765	111,7	100,0	100,0
Produse agroalimentare	792	1 430	180,6	3,7	6,0
Produse minerale	830	1 116	134,5	3,9	4,7
Produse chimice și plastice	1 591	1 988	125,0	7,5	8,4
Produse din lemn, hârtie	641	596	93,0	3,0	2,5
Textile, confecții, încălțăminte	5 039	4 528	89,9	23,7	19,1
Produse metalurgice	2 844	3 027	106,4	13,4	12,7
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	7 669	9 138	119,2	36,1	38,5
Alte mărfuri	1 863	1 942	104,2	8,8	8,2

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Valoarea **exportului extracomunitar** a fost de **9 960 milioane euro**, în creștere cu 20,3 la sută față de anul 2007, având o pondere de 29,5 la sută în total exporturi²⁶.

Principalele **zece țări partenere la export** în anul 2008²⁷ au fost: Germania (16,4 la sută din total exporturi), Italia (15,5 la sută), Franța (7,4 la sută), Turcia (6,5 la sută), Ungaria (5,1 la sută), Bulgaria (4,1 la sută), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (3,3 la sută), Olanda (2,9 la sută), Ucraina (2,4 la sută) și Spania (2,3 la sută).

1.1.1.2. Structura și orientarea geografică a importului

a) Structura importului

În anul 2008, structura importului pe stadii ale producției reflectă creșterea ponderii materiilor prime (cu 0,9 puncte procentuale, ajungând la 13,8 la sută) și a bunurilor de consum (cu 0,7 puncte procentuale, ajungând la 15,9 la sută), concomitent cu scăderea ponderii bunurilor de capital (cu 1,4 puncte procentuale, ajungând la 23,9 la sută) și a bunurilor intermediare (cu 0,2 puncte procentuale, ajungând la 46,4 la sută), după cum rezultă din tabelul nr. 11.

²⁵ Cu două excepții: confecții, textile și încălțăminte (-10,1 la sută) și produse din lemn și hârtie (-7,0 la sută).

²⁶ În creștere cu 1,5 puncte procentuale față de anul 2007.

²⁷ Au reprezentat 65,9 la sută din exportul total.

Tabelul nr. 11. Importul (FOB) pe stadii ale producției¹⁾

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
TOTAL	47 371	52 834	111,5	100,0	100,0
Materii prime	6 114	7 269	118,9	12,9	13,8
Bunuri intermediare	22 028	24 511	111,3	46,5	46,4
Bunuri de capital	12 008	12 646	105,3	25,3	23,9
Bunuri de consum	7 221	8 408	116,4	15,2	15,9

¹⁾ Grupare ONU (din clasificarea comerțului exterior după Marile Categori Economiche – Institutul Național de Statistică)

Cererea de import a fost susținută în anul 2008 în proporție de 83,0 la sută de cinci grupe de mărfuri: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport; produse chimice și plastice; produse minerale; produse metalurgice și produse agroalimentare.

Comparativ cu anul 2007, două grupe de mărfuri și-au redus ponderea în import: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (cu 2,5 puncte procentuale) și textile, confecții și încălțăminte (cu 1,1 puncte procentuale).

Tabelul nr. 12. Importul (FOB) pe grupe de mărfuri

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
TOTAL	47 371	52 834	111,5	100,0	100,0
Produse agroalimentare	3 082	4 012	130,2	6,5	7,6
Produse minerale	5 667	7 246	127,9	12,0	13,7
Produse chimice și plastice	6 423	7 421	115,5	13,6	14,0
Produse din lemn, hârtie	1 334	1 445	108,3	2,8	2,7
Textile, confecții, încălțăminte	3 822	3 717	97,3	8,1	7,0
Produse metalurgice	5 238	6 001	114,6	11,1	11,4
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	18 418	19 242	104,5	38,9	36,4
Alte mărfuri	3 387	3 750	110,7	7,1	7,1

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

O treime din bunurile importate în anul 2008 au consemnat o majorare cu 25,6 la sută față de anul precedent. Dintre aceste bunuri se pot exemplifica: țigete brut; medicamente; gaz de sondă; aparate electrice pentru telefonie și telegrafie cu fir; autovehicule pentru transport mărfuri; părți și accesorii de tractoare; fire, cabluri și conductori izolați; produse petroliere; carne de porc; produse laminate plate; circuite integrate; huilă și antracit; minereu de fier; semifabricate din fier sau din oțeluri nealiate; mobilier.

b) Orientarea geografică a importului

Importul **intracomunitar** s-a cifrat în anul 2008 la **36 771 milioane euro**, mai mult cu 8,9 la sută față de anul precedent, tendință imprimată de importul din Ungaria, Austria, Olanda, Polonia, Republica Cehă, Belgia, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. Ponderea importului intracomunitar în total importuri s-a redus cu 1,7 puncte procentuale față de anul 2007, ajungând la 69,6 la sută.

Tabelul nr. 13. Importul (FOB) pe grupe de țări

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
TOTAL	47 371	52 834	111,5	100,0	100,0
1. Importul intracomunitar	33 770	36 771	108,9	71,3	69,6
din care:					
Germania	8 165	8 685	106,4	17,2	16,4
Italia	6 027	6 111	101,4	12,7	11,6
Ungaria	3 292	3 964	120,4	6,9	7,5
Franța	3 009	2 963	98,5	6,4	5,6
Austria	2 292	2 606	113,7	4,8	4,9
Olanda	1 715	1 970	114,9	3,6	3,7
Polonia	1 599	1 785	111,6	3,4	3,4
Spania	955	1 027	107,5	2,0	1,9
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	908	1 024	112,8	1,9	1,9
2. Importul extracomunitar	13 601	16 063	118,1	28,7	30,4
din care:					
Federația Rusă	2 986	3 080	103,1	6,3	5,8
Turcia	2 551	2 562	100,4	5,4	4,8
Republica Populară Chineză	1 541	2 228	144,6	3,3	4,2
Kazahstan	911	2 370	260,2	1,9	4,5
SUA	636	766	120,4	1,3	1,4

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Importul din Uniunea Europeană a înregistrat creșteri la majoritatea grupelor de mărfuri²⁸, mai accentuate la produse agroalimentare (42,3 la sută), produse minerale (26,0 la sută) și produse chimice și plastice (13,9 la sută).

Tabelul nr. 14. Importul (FOB) pe grupe de mărfuri din Uniunea Europeană

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
TOTAL	33 770	36 771	108,9	100,0	100,0
Produse agroalimentare	2 253	3 206	142,3	6,7	8,7
Produse minerale	653	823	126,0	1,9	2,2
Produse chimice și plastice	5 188	5 909	113,9	15,4	16,1
Produse din lemn, hârtie	1 107	1 170	105,7	3,3	3,2
Textile, confecții, încălțăminte	3 127	3 023	96,7	9,3	8,2
Produse metalurgice	3 556	3 925	110,4	10,5	10,7
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	15 209	15 823	104,0	45,0	43,0
Alte mărfuri	2 677	2 892	108,0	7,9	7,9

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Valoarea importului **extracomunitar** a fost de **16 063 milioane euro**, în creștere cu 18,1 la sută față de anul 2007, având o pondere de 30,4 la sută în total importuri²⁹.

²⁸ Excepție făcând grupa de mărfuri *textile, confecții și încălțăminte* (-3,3 la sută).

²⁹ În creștere cu 1,7 puncte procentuale față de anul 2007.

Principalele **zece țări partenere la import** în anul 2008 (reprezentând 69,0 la sută din total importuri) au fost: Germania (16,4 la sută din total importuri), Italia (11,6 la sută), Ungaria (7,5 la sută), Federația Rusă (5,8 la sută), Franța (5,6 la sută), Austria (4,9 la sută), Turcia (4,8 la sută), Kazahstan (4,5 la sută), Republica Populară Chineză (4,2 la sută) și Olanda (3,7 la sută).

1.1.1.3. Eficiența comerțului exterior

Influența volumului și a prețurilor externe asupra creșterii valorii exportului și importului în anul 2008 este redată în tabelul nr. 15.

Tabelul nr. 15. Eficiența comerțului exterior

	- procente -	
	2007	2008
Indici valorici	- an precedent = 100	
Export	114,3	114,1
Import	126,0	111,5
Indici de valori unitare		
Export	106,0	103,8
Import	98,2	103,4
Indicii volumului fizic		
Export	107,8	109,9
Import	128,3	107,9
Indicele raportului de schimb		
net (valori unitare)	108,0	100,4
brut (volum fizic)	84,1	101,9
Indicele puterii de cumpărare a exporturilor	116,5	110,4

Sursa: Institutul Național de Statistică

Analiza comerțului internațional cu bunuri, pe volum și prețuri, reflectă o reducere semnificativă a dinamicii importului de bunuri (de la 26,0 la sută în anul 2007 la 11,5 la sută în anul 2008, pe seama scăderii volumului fizic) și o temperare moderată a dinamicii exportului de bunuri (de la 14,3 la sută în anul 2007 la 14,1 la sută în anul 2008, datorită reducerii prețurilor externe).

Valoarea unitară a exportului s-a majorat în anul 2008 cu 3,8 la sută³⁰ (comparativ cu 6,0 la sută în anul precedent), creșteri peste medie înregistrându-se la următoarele produse: îngrășăminte (52,5 la sută), semințe, fructe și plante tehnice industriale (44,3 la sută), produse chimice anorganice (36,8 la sută), combustibili și produse petroliere (21,9 la sută), fontă, fier și oțel (20,3 la sută), produse din fontă, fier sau oțel (11,0 la sută), produse alimentare, băuturi și tutun (10,3 la sută).

Valoarea unitară a importului a crescut cu 3,4 la sută față de anul 2007, în principal de la: grăsimi animale și uleiuri vegetale (26,7 la sută), combustibili și produse petroliere (24,3 la sută), produse chimice anorganice (23,0 la sută), fontă, fier și oțel (16,5 la sută), fructe comestibile (15,2 la sută), carne și organe comestibile (12,5 la sută), cafea, ceai, mate și condimente (8,4 la sută), produse farmaceutice (6,0 la sută), minereuri

³⁰ Cu excepția a cinci grupe de produse, care reprezintă 29,5 la sută din exportul total: cereale (-17,6 la sută), automobile, tractoare și alte vehicule terestre (-8,7 la sută), mașini, aparate și echipamente electrice (-6,6 la sută), aluminiu și articole din aluminiu (-6,1 la sută) și lemn, cărbune și articole din lemn (-1,9 la sută).

(5,8 la sută), produse chimice organice (4,5 la sută), încălțăminte (4,5 la sută), articole și accesorii de îmbrăcăminte confecționate (4,5 la sută).

Creșterea **volumului fizic al exportului** în anul 2008 a fost 9,9 la sută³¹, situându-se în ultimii trei ani peste creșterea producției industriale - sursa principală a exportului. Această tendință a fost susținută de următoarele mărfuri³²: mașini, aparate și echipamente electrice (39,9 la sută), automobile, tractoare și alte vehicule terestre (24,8 la sută), cereale (de 5,1 ori), produse alimentare, băuturi și tutun (45,9 la sută), semințe, fructe și plante tehnice industriale (66,8 la sută).

Dinamica **volumului fizic al importului** s-a contractat puternic, coborând de la 28,3 la sută în anul 2007 la 7,9 la sută în anul 2008, de la următoarele mărfuri³³: automobile, tractoare și alte vehicule terestre (-2,5 la sută), piei brute și piei tăbăcite (-13,4 la sută), bumbac, fire și țesături din bumbac (-20,4 la sută), minereuri (-4,1 la sută), filamente sintetice sau artificiale (-10,1 la sută), fibre sintetice sau artificiale (-12,3 la sută) și fructe comestibile (-13,5 la sută).

Indicele raportului de schimb net s-a situat în anul 2008 la 100,4 la sută, în condițiile în care prețurile bunurilor exportate și importate au înregistrat ritmuri de creștere comparabile (3,8 la sută, respectiv 3,4 la sută). **Indicele raportului de schimb brut** a fost de 101,9 la sută, relevând o creștere mai accentuată a volumului fizic al exportului (cu 9,9 la sută) față de cel al importului (7,9 la sută).

1.1.1.4. Balanța resurselor energetice

Balanța resurselor energetice s-a încheiat în anul 2008 cu un **sold negativ de 3 515 milioane euro**³⁴, în creștere cu 23,0 la sută față de anul precedent, iar gradul de acoperire a importului de resurse energetice prin exportul de asemenea produse s-a majorat cu 2,7 puncte procentuale, până la 46,6 la sută. Deficitul balanței energetice a crescut cu 657 milioane euro față de anul 2007, în condițiile în care importul de țiței brut (3 714 milioane euro pe anul 2008) a fost compensat în proporție de aproximativ 71,0 la sută de exportul de produse petroliere.

Exportul de produse energetice s-a cifrat la 3 068 milioane euro³⁵, în creștere cu 37,1 la sută față de anul 2007. Surplusul valoric al exportului de resurse energetice pe anul 2008 față de anul precedent a fost de 831 milioane euro și a provenit în proporție de 60,0 la sută din majorarea prețurilor externe, iar 40,0 la sută din creșterea volumului. Importul de produse energetice a fost de 6 583 milioane euro³⁶, în creștere cu 29,2 la sută față de anul 2007. Surplusul valoric al importului de resurse energetice pe anul 2008 față de anul precedent a fost de 1 487 milioane euro și s-a datorat integral majorării prețurilor externe.

³¹ Comparativ cu 7,8 la sută în anul 2007.

³² Ordonate descrescător după ponderea mărfii în valoarea exportului din anul 2008.

³³ Ordonate descrescător după ponderea mărfii în valoarea importului din anul 2008.

³⁴ S-a majorat ca pondere în deficitul balanței comerciale de la 16,0 la sută în anul 2007 la 18,4 la sută în anul 2008.

³⁵ S-a majorat ca pondere în exportul total de la 7,6 la sută în anul 2007 la 9,1 la sută în anul 2008.

³⁶ S-a majorat ca pondere în importul total de la 10,8 la sută în anul 2007 la 12,5 la sută în anul 2008.

Tabelul nr. 16. Importul net (FOB) de produse energetice

	- milioane EUR -	
	2007	2008
TOTAL	-2 858	-3 515
Gaze naturale	-976	-1 224
Energie electrică	85	233
Țiței brut	-2 985	-3 714
Produse petroliere	1 552	1 913
Combustibili minerali	-534	-723

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

1.1.2. Balanța serviciilor

Balanța serviciilor a înregistrat în anul 2008 un excedent de 659 milioane euro, mai mare cu 61,1 la sută față de anul precedent, datorită reducerii semnificative a deficitului de la poziția *transport*. Dintre componentele balanței serviciilor, singura cu excedent a fost cea de la poziția *alte servicii*.

Tabelul nr. 17. Balanța serviciilor

	- milioane EUR -		Indici (%)	Structură (%)	
	2007	2008	2008/2007	2007	2008
Încasări	6 885	8 754	127,1	100,0	100,0
transport	1 814	2 684	148,0	26,3	30,7
turism-călătorii	1 173	1 358	115,8	17,0	15,5
alte servicii	3 898	4 712	120,9	56,6	53,8
Plăți	6 476	8 095	125,0	100,0	100,0
transport	2 390	2 697	112,8	36,9	33,3
turism-călătorii	1 120	1 477	131,9	17,3	18,2
alte servicii	2 966	3 921	132,2	45,8	48,4
Net	409	659	161,1		
transport	-576	-13	2,3		
turism-călătorii	53	-119	x		
alte servicii	932	791	84,9		

Încasările din servicii au însumat 8 754 milioane euro (mai mult cu 27,1 la sută față de anul 2007), iar plățile pentru servicii s-au cifrat la 8 095 milioane euro (în creștere cu 25,0 la sută), ambele surplusuri provenind de la toate componentele, cu mențiunea că la *transport* (încasări), turism-călătorii și alte servicii (plăți), majorările s-au situat peste medie.

1.1.2.1. Serviciile de transport

Poziția *transport* a înregistrat în anul 2008 un deficit de 13 milioane euro, comparativ cu 576 milioane euro în anul precedent, datorită creșterii mai accentuate a încasărilor în raport cu plățile la cele trei componente: transport de mărfuri, transport de pasageri și alte servicii de transport. Deficitul înregistrat de *transportul de mărfuri* a fost acoperit în proporție de 98,0 la sută de excedentele de la *transportul de pasageri* și *alte servicii de transport*.

Tabelul nr. 18. Servicii de transport

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
Încasări	1 814	2 684	148,0	100,0	100,0
transport mărfuri	1 195	1 711	143,2	65,9	63,7
transport pasageri	338	428	126,6	18,6	15,9
alte servicii de transport	281	545	194,0	15,5	20,3
Plăți	2 390	2 697	112,8	100,0	100,0
transport mărfuri	2 127	2 373	111,6	89,0	88,0
transport pasageri	134	157	117,2	5,6	5,8
alte servicii de transport	129	167	129,5	5,4	6,2
Net	-576	-13	2,3		
transport mărfuri	-932	-662	71,0		
transport pasageri	204	271	132,8		
alte servicii de transport	152	378	248,7		

Transportul de mărfuri a înregistrat în anul 2008 un deficit de 662 milioane euro, în scădere cu 29,0 la sută comparativ cu anul precedent, datorită creșterii încasărilor la serviciile aferente transportului fluvial, feroviar și auto. La *alte servicii de transport* s-a realizat un excedent de 378 milioane euro, mai mare de 2,5 ori față de anul 2007, din majorarea încasărilor la serviciile aferente transportului maritim, fluvial și auto.

Poziția *transport de pasageri* a înregistrat în anul 2008 un excedent de 271 milioane euro, mai mult cu 32,8 la sută comparativ cu anul precedent, pe seama majorării încasărilor la serviciile aferente transportului aerian și auto.

1.1.2.2. Serviciile de turism - călătorii

În anul 2008, majorarea plăților și reducerea încasărilor din turismul particular au condus la transformarea în deficit a excedentului poziției *turism-călătorii*, înregistrat în anul precedent.

Tabelul nr. 19. Servicii de turism - călătorii

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
Încasări	1 173	1 358	115,8	100,0	100,0
călătorii de afaceri	842	1 077	127,9	71,8	79,3
turism particular	331	281	84,9	28,2	20,7
Plăți	1 120	1 477	131,9	100,0	100,0
călătorii de afaceri	579	752	129,9	51,7	50,9
turism particular	541	725	134,0	48,3	49,1
Net	53	-119	x		
călătorii de afaceri	263	325	123,6		
turism particular	-210	-444	211,4		

1.1.2.3. Alte servicii

În anul 2008 poziția *alte servicii* a înregistrat un excedent de 791 milioane euro, în scădere cu 15,1 la sută față de anul precedent. Principalele servicii care au contribuit la reducerea excedentului au fost cele juridice, de consultanță contabilă și managerială, de comunicații, de construcții, informatice, financiare și între filiale.

Tabelul nr. 20. Alte servicii

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
Încasări	3 898	4 712	120,9	100	100
din care:					
servicii de comunicații	792	784	99,0	20,3	16,6
servicii între filiale	591	652	110,3	15,2	13,8
servicii informatice	367	319	86,9	9,4	6,8
servicii juridice, consultanță contabilă, managerială	374	453	121,1	9,6	9,6
servicii financiare	367	319	86,9	62,1	48,9
servicii de publicitate, marketing și sondaje publice	296	423	142,9	7,6	9,0
servicii în construcții	157	316	201,3	4,0	6,7
servicii de arhitectură, inginerie și alte servicii tehnice	134	298	222,4	3,4	6,3
Plăți	2 966	3 921	132,2	100	100
din care:					
servicii de comunicații	424	573	135,1	14,3	14,6
servicii între filiale	241	330	136,9	8,1	8,4
servicii informatice	339	503	148,4	11,4	12,8
servicii juridice, consultanță contabilă, managerială	543	692	127,4	18,3	17,6
servicii financiare	188	190	101,1	6,3	4,8
servicii de publicitate, marketing și sondaje publice	78	130	166,7	2,6	3,3
servicii în construcții	380	405	106,6	12,8	10,3
servicii de arhitectură, inginerie și alte servicii tehnice	160	248	155,0	5,4	6,3
Net	932	791	84,9		
din care:					
servicii de comunicații	368	211	57,3		
servicii între filiale	350	322	92,0		
servicii informatice	28	-184	x		
servicii juridice, consultanță contabilă, managerială	-169	-239	141,4		
servicii financiare	179	129	72,1		
servicii de publicitate, marketing și sondaje publice	218	293	134,4		
servicii în construcții	-223	-89	39,9		
servicii de arhitectură, inginerie și alte servicii tehnice	-26	50	x		

1.2. Balanța veniturilor

Balanța veniturilor s-a încheiat în anul 2008 cu un deficit de 3 683 milioane euro (22,8 la sută din deficitul contului curent), în scădere cu 10,8 la sută față de anul anterior, ca urmare a diminuării veniturilor repatriate de nerezidenți din investiții directe³⁷.

Tabelul nr. 21. Balanța veniturilor

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
Încasări	2 429	2 268	93,4	100,0	100,0
venituri din muncă	1 186	1 156	97,5	48,8	51,0
venituri din investiții directe	43	13	30,2	1,8	0,6
venituri din investiții de portofoliu	829	838	101,1	34,1	36,9
venituri din alte investiții de capital (dobânzi)	371	261	70,4	15,3	11,5
Plăți	6 556	5 951	90,8	100,0	100,0
venituri din muncă	40	115	287,5	0,6	1,9
venituri din investiții directe	4 376	2 983	68,2	66,7	50,1
venituri din investiții de portofoliu	647	675	104,3	9,9	11,3
venituri din alte investiții de capital (dobânzi)	1 493	2 178	145,9	22,8	36,6
Net	-4 127	-3 683	89,2		
venituri din muncă	1 146	1 041	90,8		
venituri din investiții directe	-4 333	-2 970	68,5		
venituri din investiții de portofoliu	182	163	89,6		
venituri din alte investiții de capital (dobânzi)	-1 122	-1 917	170,9		

1.3. Balanța transferurilor curente

Balanța transferurilor curente a consemnat în anul 2008 un excedent de 5 976 milioane euro, în creștere cu 23,8 la sută față de anul precedent, pe seama fondurilor structurale primite de la Uniunea Europeană (în cea mai mare parte fonduri pentru agricultură). Balanța transferurilor private a înregistrat un excedent de 5 051 milioane euro, în scădere cu 1,4 la sută comparativ cu anul 2007, de la poziția *alte transferuri private*. Din totalul transferurilor private nete de 5051 milioane euro, sumele transferate de lucrătorii români din străinătate reprezentau 95,4 la sută, din care din Italia 42,7 la sută, Spania 30,6 la sută, Grecia 7,0 la sută, SUA 5,3 la sută, Germania 3,7 la sută, Ungaria 2,8 la sută și Marea Britanie 1,6 la sută.

Tabelul nr. 22. Balanța transferurilor curente

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
Încasări	7 188	8 835	122,9	100,0	100,0
Administrație publică	932	2 227	238,9	13,0	25,2
Transferuri private	6 256	6 608	105,6	87,0	74,8
Plăți	2 362	2 859	121,0	100,0	100,0
Administrație publică	1 229	1 302	105,9	52,0	45,5
Transferuri private	1 133	1 557	137,4	48,0	54,5
Net	4 826	5 976	123,8		
Administrație publică	-297	925	x		
Transferuri private	5 123	5 051	98,6		

³⁷ Cercetarea statistică privind investițiile străine directe în România în anul 2008 (Banca Națională a României și Institutul Național de Statistică).

Fondurile europene primite de România de la bugetul Uniunii Europene în anul 2008 au totalizat 2 573 milioane euro³⁸, din care 2093 milioane euro au reprezentat *transferuri curente ale administrației publice* și 480 milioane euro *alte transferuri de capital ale administrației publice* (fonduri nerambursabile pentru achiziționarea de echipamente). Dintre fondurile europene primite de România în anul 2008, se pot evidenția: fondurile de preaderare³⁹ (29,1 la sută din total fonduri europene), fondurile structurale și de coeziune⁴⁰ (25,2 la sută), fondurile pentru agricultură și dezvoltare rurală⁴¹ (39,8 la sută) și alte fonduri⁴² (5,9 la sută). Plățile efectuate către Uniunea Europeană au însumat 1 246 milioane euro, din care 98,3 la sută au reprezentat contribuția României la bugetul UE, iar 1,7 la sută alte contribuții.

2. Contul de capital și financiar

În anul 2008, soldul pozitiv al contului de capital și financiar a fost de 17 830 milioane euro, mai mare cu 2,1 la sută față de anul precedent, tendință dată de investițiile directe ale nerezidenților în România.

Tabelul nr. 23. Contul de capital și financiar

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
Credit	68 784	80 025	116,3	100,0	100,0
transferuri de capital	990	880	88,9	1,4	1,1
achiziționarea-vânzarea de active nemateriale/nefinanciare	239	112	46,9	0,3	0,1
investiții directe	14 267	18 728	131,3	20,7	23,4
investiții de portofoliu	3 347	2 551	76,2	4,9	3,2
derivate financiare	248	600	241,9	0,4	0,7
alte investiții	49 693	57 116	114,9	72,2	71,4
active de rezervă BNR	x	38	x	x	0,0
Debit	51 317	62 195	121,2	100,0	100,0
transferuri de capital	283	264	93,3	0,6	0,4
achiziționarea-vânzarea de active nemateriale/nefinanciare	129	107	82,9	0,3	0,2
investiții directe	7 220	9 420	130,5	14,1	15,1
investiții de portofoliu	2 865	3 114	108,7	5,6	5,0
derivate financiare	546	890	163,0	1,1	1,4
alte investiții	35 769	48 400	135,3	69,7	77,8
active de rezervă BNR	4 505	x	x	8,8	x
Net	17 467	17 830	102,1		
transferuri de capital	707	616	87,1		
achiziționarea-vânzarea de active nemateriale/nefinanciare	110	5	4,5		
investiții directe	7 047	9 308	132,1		
investiții de portofoliu	482	-563	x		
derivate financiare	-298	-290	97,3		
alte investiții	13 924	8 716	62,6		
active de rezervă BNR	-4 505	38	x		

³⁸ Sursa: Ministerul Finanțelor Publice.

³⁹ PHARE, ISPA și SAPARD.

⁴⁰ Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul de Coeziune (FC), Fondul Social European (FSE)

⁴¹ Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR), Fondul European pentru Pescuit (FEP), Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEGA).

⁴² Facilitatea Schengen și pentru fluxurile de numerar, Fondul European pentru Refugiați.

Activele contului financiar reflectă modificările apărute în: investițiile rezidenților în străinătate, achiziționarea de titluri de valoare externe, derivate financiare, plasamente în depozite la băncile din străinătate, împrumuturi și rezerve oficiale. În anul 2008, activele externe și-au atenuat creșterea față de anul precedent (418 milioane euro, comparativ cu 4 955 milioane euro).

Tabelul nr. 24. Active și pasive externe

	2007			2008		
	Credit	Debit	Net	Credit	Debit	Net
Active externe	12 121	17 076	-4 955	13 548	13 966	-418
investiții directe	18	222	-204	55	243	-188
investiții de portofoliu	739	635	104	455	668	-213
derivate financiare	248	0	248	600	0	600
alte investiții	11 116	11 714	-598	12 400	13 055	-655
active de rezervă BNR	0	4 505	-4 505	38	0	38
Pasive externe	55 434	33 829	21 605	65 486	47 859	17 627
investiții directe	14 249	6 998	7 251	18 673	9 177	9 496
investiții de portofoliu	2 608	2 230	378	2 096	2 446	-350
derivate financiare	0	546	-546	0	890	-890
alte investiții	38 577	24 055	14 522	44 717	35 346	9 371

Pasivele contului financiar reflectă investițiile nerezidenților în România, depozitele nerezidenților, derivatele financiare, precum și creditele și împrumuturile atrase. În anul 2008, pasivele externe au crescut cu 17 627 milioane euro, comparativ cu 21 605 milioane euro în anul precedent, pe seama majorării poziției *investiții directe*.

2.1. Investiții directe

Economiile țărilor din Uniunea Europeană au atras în anul 2008 din spațiul comunitar investiții directe în valoare de 321 miliarde euro (în scădere cu 42,0 la sută față de anul precedent), iar din afara acestuia 173 miliarde euro (în scădere cu 57,0 la sută). Primele poziții au fost deținute de: Franța (influxuri totale în valoare de 80,2 miliarde euro), Marea Britanie (66,7 miliarde euro), Luxemburg (55,0 miliarde euro), Spania (44,8 miliarde euro), Belgia (40,8 miliarde euro), Ungaria (32,9 miliarde euro), Suedia (28 miliarde euro), Germania (17,1 miliarde euro), Polonia (11,0 miliarde euro), Austria și România (9,5 miliarde euro fiecare)⁴³. Potrivit sondajului anual de atractivitate investițională publicat de firma Ernst & Young⁴⁴, Europa de Vest împreună cu Europa Centrală și de Est au fost desemnate în continuare ca regiuni sigure, fiind considerate cele mai atractive, în care investitorii ar dori să facă investiții noi și să le dezvolte pe cele existente. De asemenea, studiul evidențiază o scădere a interesului investitorilor față de piețele emergente din grupul BRIC (Brazilia, Rusia, India și China).

Investițiile directe nete⁴⁵ în România au însumat 9 308 milioane euro, în creștere cu 32,1 la sută față de anul 2007. **Investițiile nete ale nerezidenților în România** au atins 9 496 milioane euro, din care 4 873 milioane euro au reprezentat participații la capital (inclusiv profit reinvestit) și 4 623 milioane euro credite intra-grup⁴⁶. În anul 2008, veniturile din privatizare au majorat participațiile la capital cu 873 milioane euro,

⁴³ Sursa: Eurostat, Comunicatul de presă EU27 *Foreign Direct Investment*, 14 mai 2009.

⁴⁴ Articol publicat pe *site-ul* www.bursa.ro/on-line, ediția din 22.06.2009.

⁴⁵ Valoarea netă a investițiilor nerezidenților în România, la care se adaugă valoarea netă a investițiilor rezidenților în străinătate.

⁴⁶ Credite dintre investitorul străin și firma rezidentă.

cele două privatizări fiind: preluarea de către Ford Motor Company a 72,4 la sută din capitalul social al S.C. Automobile Craiova S.A. (57 milioane euro) și preluarea de către Grupul italian ENEL a 64,4 la sută din capitalul social al S.C. Electrica Muntenia Sud S.A. (816 milioane euro).

Tabelul nr. 25. Investiții directe

	- milioane EUR -		Indici (%) 2008/2007	Structură (%)	
	2007	2008		2007	2008
Credit	14 267	18 728	131,3	100,0	100,0
- investiții ale nerezidenților în România	14 249	18 673	131,0	99,9	99,7
- investiții ale rezidenților în străinătate	18	55	305,6	0,1	0,3
Debit	7 220	9 420	130,5	100,0	100,0
- investiții ale nerezidenților în România	6 998	9 177	131,1	96,9	97,4
- investiții ale rezidenților în străinătate	222	243	109,5	3,1	2,6
Net	7 047	9 308	132,1		
- investiții ale nerezidenților în România	7 251	9 496	131,0		
- investiții ale rezidenților în străinătate	-204	-188	92,2		

Soldul investițiilor străine directe în România a înregistrat la sfârșitul anului 2008 valoarea de 48 798 milioane euro, mai mare cu 14,0 la sută față de soldul la 31 decembrie 2007. Activitățile spre care s-au orientat preponderent investițiile străine directe în anul 2008 au fost: industria (41,3 la sută), intermedierea financiară și asigurările (20,5 la sută), construcțiile și tranzacțiile imobiliare (12,6 la sută), comerțul (12,4 la sută), tehnologia informației și comunicațiile (6,7 la sută). Principalele zece țări investitoare au fost: Austria (18,8 la sută), Olanda (17,2 la sută), Germania (15,4 la sută), Franța (8,8 la sută), Italia (7,3 la sută), Grecia (6,5 la sută), Elveția (4,7 la sută), Cipru (3,9 la sută), Luxemburg (2,3 la sută) și Ungaria (1,8 la sută).

2.2. Investiții de portofoliu

Investițiile de portofoliu au înregistrat în anul 2008 ieșiri nete de 563 milioane euro (comparativ cu influxuri nete de 482 milioane euro în anul 2007), atribuite tranzacțiilor cu titluri financiare efectuate de economia reală și operațiunilor de răscumpărare a obligațiunilor scadente ale sectorului bancar.

Tabelul nr. 26. Investiții de portofoliu

	- milioane EUR -					
	2007			2008		
	Credit	Debit	Net	Credit	Debit	Net
Active	739	635	104	455	668	-213
Sectorul bancar	118	204	-86	106	100	6
Administrația publică	-	-	-	0	0	0
Alte sectoare	621	431	190	349	568	-219
Passive	2 608	2 230	378	2 096	2 446	-350
Sectorul bancar	389	429	-40	125	634	-509
Administrația publică	234	328	-94	1 254	1 088	166
Alte sectoare	1 985	1 473	512	717	724	-7

2.3. Finanțarea deficitului de cont curent

În anul 2008 deficitul de cont curent a fost acoperit în proporție de 61,4 la sută prin investiții directe și transferuri de capital, iar diferența prin alte investiții de capital.

Tabelul nr. 27. Finanțarea deficitului de cont curent

	-milioane EUR-	
	2007	2008
Surse de finanțare	16 714	16 157
a. transferuri de capital, net	707	616
b. investiții directe, net	7 047	9 308
din care:		
▪ investiții directe ale nerezidenților în România	7 251	9 496
- participații la capital (inclusiv profit reinvestit)	3 547	4 873
- credite intra-grup	3 704	4 623
c. investiții de portofoliu, net	482	-563
d. alte investiții de capital:	12 983	6 758
- credite primite pe termen mediu și lung	5 195	5 723
intrări	11 172	12 499
rambursări	5 977	6 776
- credite acordate pe termen mediu și lung, net	123	59
- credite pe termen scurt, net	864	-1 680
- alte investiții ¹	6 801	2 656
e. active de rezervă BNR ("-" indică creștere)	-4 505	38

¹⁾ Sunt incluse pozițiile nete pentru: active nemateriale/nefinanciare, derivate financiare, numerar și depozite, alte active, alte pasive, erori și omisiuni.

Transferurile nete de capital s-au încheiat cu un excedent de 616 milioane euro, în scădere cu 12,9 la sută față de anul 2007, odată cu încheierea perioadei de preaderare.

Influxurile nete din **credite primite pe termen mediu și lung** s-au cifrat la 5 723 milioane euro, mai mari cu 10,2 la sută față de anul 2007, evoluție determinată de majorarea volumului creditelor contractate de economia reală, de administrația publică și de sectorul bancar. În anul 2008 intrările din împrumuturi și credite pe termen mediu și lung au fost mai mari cu 11,9 la sută față de anul precedent, iar rambursările au crescut cu 13,4 la sută. La **împrumuturi și credite pe termen scurt** s-au consemnat ieșiri nete de 1 680 milioane euro, comparativ cu influxuri nete de 864 milioane euro în anul 2007.

B. Poziția investițională internațională a României

1. Prezentare generală

Soldul debitor al poziției investiționale internaționale a continuat să crească, ajungând la sfârșitul anului 2008 la nivelul de 68,7 miliarde euro, mai mult cu 14,5 miliarde euro față de cel înregistrat la 31 decembrie 2007, această majorare rezultând din: tranzacții externe nete (-17,2 miliarde euro), variația cursurilor de schimb (4,4 miliarde euro), reevaluarea prețurilor instrumentelor financiare (-0,5 miliarde euro) și alte tranzacții (-1,2 miliarde euro).

Anul 2008 se caracterizează prin creșterea investițiilor străine în România și a intrărilor de capital de natura datoriei externe, altele decât investițiile străine. Astfel, la 31 decembrie 2008 soldul datoriei externe brute⁴⁷ totaliza 72 miliarde euro, iar cel al participațiilor străine la capitalul social al firmelor românești însuma 34,9 miliarde euro.

Pe fondul intrărilor de capital, rezerva internațională a României a crescut cu 1,1 miliarde euro, totalizând 28,3 miliarde euro la 31 decembrie 2008. La sfârșitul anului 2008 activele externe (exclusiv aur) însumau 27,6 miliarde euro, mai mult cu 0,8 miliarde euro față de 31 decembrie 2007, pe fondul creșterii rezervei valutare a BNR cu 0,9 miliarde euro și al scăderii rezervelor valutare ale băncilor comerciale cu 0,1 miliarde euro. Astfel, la sfârșitul anului 2008 rezerva oficială (inclusiv aur) acoperea 5,6 luni import de bunuri și servicii, față de 6,1 luni la 31 decembrie 2007.

Tabelul nr. 28. Evoluția activelor externe de rezervă

	- milioane EUR -	
	31.12.2007	31.12.2008
1. Banca Națională a României	27 187	28 270
aur	1 880	2 049
valute convertibile	25 307	26 221
2. Bănci	1 445	1 344
valute convertibile	1 445	1 344
3. Active externe de rezervă	28 632	29 614
din care:		
3.1. valute convertibile	26 752	27 565
4. Pasive externe	8 854	10 547
Rezerva internațională netă	19 778	19 067
(Rd.3-rd.4)		
din care:		
Rezerva valutară netă	17 898	17 018
(Rd.3.1-rd.4)		

În decursul anului 2008 ritmul de creștere a soldului datoriei externe pe termen scurt s-a moderat (3,4 la sută) față de anul precedent, datoria externă pe termen scurt totalizând 20,6 miliarde euro și reprezentând 28,6 la

⁴⁷ Datoria pe termen mediu și lung + datoria pe termen scurt. Soldul datoriei externe este calculat pe bază cash (nu include dobânda cumulată și neajunsă la scadență).

sută din totalul datoriei externe brute la 31 decembrie 2008. Majorarea datoriei pe termen scurt a atras după sine și creșterea plăților efectuate în contul serviciului datoriei externe a României, care a însumat 45,6 miliarde euro în anul 2008. Din totalul acestora, plățile aferente datoriei externe pe termen scurt au fost de 32,5 miliarde euro, în timp ce serviciul datoriei externe pe termen mediu și lung a totalizat 13,1 miliarde euro. Pe fondul majorării ratelor de capital aferente datoriei externe pe termen scurt, rata serviciului datoriei externe⁴⁸ a ajuns la 107,3 la sută la finele anului 2008, iar raportul dintre serviciul datoriei externe și rezerva oficială a atins 165,0 la sută la 31 decembrie 2008. Ponderea datoriei externe brute în PIB s-a menținut în limite considerate normale (52,6 la sută), cu 5,6 puncte procentuale mai mult față de decembrie 2007, iar raportul dintre datoria externă brută și exporturile de bunuri și servicii a fost de 169,6 la sută. Ponderea dobânzilor în total exporturi de bunuri și servicii a crescut de la 6,3 la sută la 31 decembrie 2007 la 7,6 la sută la sfârșitul anului 2008.

Tabelul nr. 29. Structura pe valute a datoriei externe pe termen mediu și lung

	31.12.2007		31.12.2008	
	mil. EUR	%	mil. EUR	%
TOTAL	38 711	100,0	51 440	100,0
EUR	27 887	72,0	35 840	69,7
USD	4 703	12,1	4 244	8,2
RON	4 308	11,1	8 371	16,3
Alte valute	1 813	4,7	2 985	5,8

Structura pe valute a datoriei externe pe termen mediu și lung reflectă pe primul loc moneda euro (69,7 la sută, în scădere cu 2,3 puncte procentuale față de 31 decembrie 2007), urmată de RON (16,3 la sută), dolarul SUA (8,2 la sută, în scădere cu 3,9 puncte procentuale) și alte valute (5,8 la sută). Compoziția rezervei valutare la sfârșitul anului 2008 era: moneda euro (63 la sută), dolarul SUA (32,6 la sută) și alte valute (4,4 la sută).

Serviciul datoriei externe (termen scurt, mediu și lung) în anul 2008 a însumat 45 575 milioane euro, din care 42 338 milioane euro au reprezentat rate de capital și 3 237 milioane euro dobânzi și comisioane. Structura pe scadențe a serviciului datoriei externe arată că ponderea serviciului datoriei externe pe termen scurt a scăzut de la 71,7 la sută în anul 2007 la 71,4 la sută în anul 2008, concomitent cu creșterea ponderii serviciului datoriei externe pe termen mediu și lung de la 28,3 la sută la 28,6 la sută.

Datoria externă pe termen mediu și lung a totalizat 51 440 milioane euro la finele anului 2008, cu 32,9 la sută mai mult față de 31 decembrie 2007, ca urmare a unor intrări nete de 13 483 milioane euro, a influențelor din variația cursului de schimb EUR/USD (-240 milioane euro) și a unor conversii de datorie în investiții directe (514 milioane euro).

Structura pe creditori a datoriei externe pe termen mediu și lung la 31 decembrie 2008 relevă faptul că sursele private au deținut 86,8 la sută (în creștere cu 1,7 puncte procentuale față de anul precedent), organismele internaționale 12,6 la sută și 0,6 la sută reprezintă împrumuturi în cadrul relațiilor bilaterale. Dintre sursele private, 74,6 la sută erau bănci, 19 la sută companii străine și alte instituții financiare, iar 6,4 la sută investiții de portofoliu.

⁴⁸ Determinată ca raport între serviciul datoriei externe și exporturile de bunuri și servicii.

Tabelul nr. 30. Datoria externă pe termen mediu și lung, pe creditori

	31.12.2007		31.12.2008	
	mil. EUR	%	mil. EUR	%
TOTAL	38 711	100,0	51 440	100,0
<i>Organisme internaționale</i>	<i>5 463</i>	<i>14,1</i>	<i>6 492</i>	<i>12,6</i>
BIRD	1 754	4,5	1 762	3,4
BEI	1 693	4,4	2 181	4,2
BERD	725	1,9	1 060	2,1
<i>Relații bilaterale</i>	<i>300</i>	<i>0,8</i>	<i>286</i>	<i>0,6</i>
Coreea	66	0,2	52	0,1
Germania	176	0,5	182	0,4
Japonia	32	0,1	27	0,1
<i>Investiții de portofoliu</i>	<i>3 197</i>	<i>8,3</i>	<i>2 872</i>	<i>5,6</i>
CF First Boston Elvetia	580	1,5	750	1,5
Deutsche Bank	1 312	3,4	1 398	2,7
JP Morgan	492	1,3	492	1,0
<i>Bănci private</i>	<i>22 789</i>	<i>58,9</i>	<i>33 322</i>	<i>64,8</i>
Austria	9 561	24,7	1 792	3,5
Germania	1 440	3,7	1 831	3,6
Franța	1 925	5,0	2 138	4,2
Grecia	2 481	6,4	2 594	5,0
Irlanda	820	2,1	967	1,9
Olanda	1 921	5,0	2 475	4,8
Marea Britanie	1 475	3,8	2 848	5,5
<i>Alți creditori</i>	<i>6 962</i>	<i>18,0</i>	<i>8 468</i>	<i>16,5</i>

Structura pe debitori a datoriei externe pe termen mediu și lung relevă faptul că datoria (privată) negarantată public deținea 79,1 la sută din total la 31 decembrie 2008, în creștere cu 5,5 puncte procentuale față de finele anului 2007, urmată de datoria publică (17,6 la sută) și de datoria public garantată (3,3 la sută).

Tabelul nr. 31. Datoria externă pe termen mediu și lung, pe debitori

	31.12.2007		31.12.2008	
	mil. EUR	%	mil. EUR	%
TOTAL	38 711	100,0	51 440	100,0
Datorie publică	8 181	21,1	9 010	17,6
Datorie public garantată	2 020	5,2	1 720	3,3
Datorie negarantată public	28 510	73,6	40 710	79,1

Datoria externă negarantată public a înregistrat la sfârșitul anului 2008 nivelul de 40 710 milioane euro⁴⁹, în creștere cu 42,8 la sută față de 31 decembrie 2007, ca urmare a unor intrări nete de capital (13 138 milioane euro). Totodată, majorarea soldului datoriei private a fost limitată de influențele favorabile rezultate din deprecierea monedei naționale față de principalele valute (-425 milioane euro) și de conversia unor datorii mai vechi în aport la capitalul firmelor rezidente (-514 milioane euro).

⁴⁹ Din aceasta 5 476 milioane euro au fost depozite pe termen mediu și lung deschise de nerezidenți la băncile românești.

Structura pe scadențe a datoriei externe pe termen mediu și lung la sfârșitul anului 2008 evidențiază faptul că ponderea datoriei externe pe termen lung a rămas neschimbată față de anul precedent, continuând să fie majoritară (67,3 la sută), în timp ce datoria pe termen mediu reprezenta 32,7 la sută, preponderent din credite negarantate public.

Tabelul nr. 32. Datoria externă pe termen mediu și lung, pe scadențe

	31.12.2007		31.12.2008	
	mil. EUR	%	mil. EUR	%
TOTAL	38 711	100,0	51 440	100,0
1-5 ani	12 652	32,7	16 835	32,7
<i>Datorie publică</i>	167	0,4	129	0,3
<i>Datorie public garantată</i>	202	0,5	69	0,1
<i>Datorie negarantată public</i>	12 283	31,7	16 637	32,3
peste 5 ani	26 059	67,3	34 605	67,3
<i>Datorie publică</i>	8 014	20,7	8 881	17,3
<i>Datorie public garantată</i>	1 818	4,7	1 651	3,2
<i>Datorie negarantată public</i>	16 227	41,9	24 073	46,8

Structura pe dobânzi a datoriei externe pe termen mediu și lung reflectă faptul că împrumuturile cu dobândă variabilă continuă să dețină ponderea majoritară (70,4 la sută), cele mai frecvente dobânzi variabile uzitate fiind EURIBOR la 3 luni (19,3 la sută), EURIBOR la 6 luni (13,1 la sută) și LIBOR USD la 3 luni (7,2 la sută). Angajamentele cu dobândă fixă reprezentau 29,6 la sută din total, în scădere cu 5,8 puncte procentuale față de finele anului 2007.

2. Structura poziției investiționale internaționale

La finele anului 2008 autoritatea monetară a continuat să fie singurul sector instituțional care a înregistrat o poziție net creditoare (27 971 milioane euro, mai mare cu 3,4 la sută față de decembrie 2007), ca urmare, în principal, a creșterii rezervei valutare oficiale. Sectorul bancar și-a accentuat poziția de debitor net (-31 358 milioane euro, cu 26,4 la sută mai mult față de finele anului 2007), efect direct al majorării soldului datoriei externe contractate de către acesta. Administrația publică și-a menținut poziția net debitoare (-7 844 milioane euro), în creștere cu 6,4 la sută față de 31 decembrie 2007, pe fondul creșterii angajamentelor externe contractate de Guvernul României. Sectorul real a continuat trendul din anii precedenți, înregistrând o poziție net debitoare (-57 454 milioane euro, mai mare cu 17,1 la sută față de sfârșitul anului 2007), ca urmare a majorării soldului datoriei externe și a creșterii investițiilor străine directe.

2.1. Investiții directe

Soldul investițiilor directe la sfârșitul anului 2008 a fost de 47 746 milioane euro⁵⁰, mai mare cu 13,9 la sută față de decembrie 2007, ca urmare a creșterii semnificative a volumului de investiții ale nerezidenților în România (cu 14,1 la sută).

⁵⁰ Soldul investițiilor directe se calculează ca diferență între active-investițiile rezidenților în străinătate (1 052 milioane euro) și pasive- investițiile nerezidenților în România (48 798 milioane euro).

2.1.1. Active externe

La 31 decembrie 2008 soldul investițiilor directe ale rezidenților în străinătate a fost de 1 052 milioane euro, cu 24,8 la sută mai mult față de finele anului 2007, în principal datorită majorării soldului creditelor intra-grup, al cărui volum a crescut cu 153 milioane euro în perioada analizată. Structura pe sectoare instituționale a investițiilor românești în străinătate la 31 decembrie 2008 reflectă faptul că sectorul nebancaar continuă să dețină ponderea majoritară în total investiție directă (84,6 la sută), menținându-se aproape neschimbată față de finele anului 2007.

2.1.2. Pasive externe

La finele anului 2008 soldul investițiilor străine în România a fost de 48798 milioane euro, mai mare cu 14,1 la sută față de decembrie 2007, ca urmare a intrărilor nete de capital în cursul anului 2008, în valoare de 9 496 milioane euro. De asemenea, majorarea soldului investițiilor străine în România a fost influențată favorabil de variația prețurilor acțiunilor (1 104 milioane euro). Reclasificările înregistrate la rubrica alte tranzacții și deprecierea monedei naționale în raport cu principalele valute au avut un impact negativ asupra soldului investițiilor directe în România, influențele din variația cursurilor de schimb totalizând -3 891 milioane, iar alte modificări -682 milioane euro. Principalii investitori străini în România la 31 decembrie 2008⁵¹ proveneau din Austria (18,8 la sută), Olanda (17,2 la sută), Germania (15,4 la sută), Franța (8,8 la sută), Italia (7,3 sută), Grecia (6,5 sută) și Elveția (4,7 sută).

În sectorul bancar soldul investițiilor străine directe a crescut cu 12,5 la sută față de finele anului 2007, în principal ca urmare a unor intrări nete în valoare de 1 512 milioane euro. Soldul investițiilor străine directe aferent sectorului real s-a majorat cu 14,4 la sută în cursul anului 2008, pe seama creditelor intra-grup (4,2 miliarde euro) și a participațiilor la capital (4,2 miliarde euro). Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe regiuni de dezvoltare se prezintă astfel: București-Ilfov (62,7 la sută), Centru (8,5 la sută), Sud-Est (7,3 la sută), Sud (7 la sută), Vest (5,4 la sută), Nord-Vest (4,3 la sută), Sud-Vest (2,5 la sută), Nord-Est (2,3 la sută).

2.2. Investiții de portofoliu

Soldul debitor al investițiilor de portofoliu la sfârșitul anului 2008 a fost de 3 335 milioane euro, în scădere cu 11,6 la sută față de 31 decembrie 2007, pe fondul răscumpărării obligațiunilor emise de sectorul bancar românesc și al deprecierei monedei naționale în raport cu principalele valute.

2.2.1. Active externe

Structura investițiilor de portofoliu pe plasamente relevă faptul că soldul acțiunilor în total investiții de portofoliu continuă să dețină ponderea majoritară (51,3 la sută), în scădere cu 2,5 puncte procentuale față de decembrie 2007, ca urmare a reducerii prețurilor instrumentelor achiziționate pe piețele externe odată cu declanșarea crizei financiare. De asemenea, repartizarea pe sectoare instituționale reflectă faptul că sectorul real continuă să dețină ponderea majoritară (86,5 la sută) în total investiții de portofoliu, în creștere cu 8,1 puncte procentuale.

⁵¹ Cercetarea statistică privind investițiile străine directe în România în anul 2008 (Banca Națională a României și Institutul Național de Statistică).

Tabelul nr. 33. Structura investițiilor de portofoliu (active externe)

	31.12.2007		31.12.2008	
	mil. EUR	%	mil. EUR	%
TOTAL	1 160	100,0	1 081	100,0
<i>Investiții de portofoliu de natura acțiunilor</i>	624	53,8	555	51,3
-sector bancar	99	8,5	2	0,2
-alte sectoare	525	45,3	553	51,2
<i>Investiții de portofoliu de natura obligațiunilor și instrumentelor de piață</i>	536	46,2	526	48,7
-sector bancar	151	13,0	144	13,3
-alte sectoare	385	33,2	382	35,3

2.2.2. Pasive externe

Pasivele externe aferente investițiilor de portofoliu au scăzut cu 10,4 la sută în perioada analizată, totalizând 4 416 milioane euro la finele anului 2008. Structura pe plasamente la 31 decembrie 2008 relevă faptul că ponderea titlurilor sub formă de acțiuni cumpărate de nerezidenți a fost de 33,2 la sută din totalul investițiilor de portofoliu (cu 0,8 puncte procentuale mai mult față de 31 decembrie 2007), ca urmare a creșterii soldului acțiunilor companiilor românești achiziționate de nerezidenți. Ponderea principală a fost în continuare deținută de instrumentele de natura datoriei externe (66,8 la sută). Din punct de vedere al repartizării pe principalele sectoare instituționale, 61,3 la sută din pasivele externe de natura investițiilor de portofoliu erau deținute de sectorul administrație publică, urmat de alte sectoare (32 la sută) și de sectorul bancar (6,7 la sută). Soldul instrumentelor de natura datoriei, emise de administrația publică a crescut cu 157 milioane euro față de 31 decembrie 2007 pe fondul reînnoirii emisiunii de euroobligațiuni având ca *lead manager* pe CF First Boston din Elveția. Astfel, în luna iunie 2009 au fost răscumpărate euroobligațiunile în valoare de 600 milioane euro emise de Guvernul României și au fost lansate pe piața internațională alte euroobligațiuni, în valoare de 750 milioane euro. Totodată, în decembrie 2009 emisiunea în valoare de 500 milioane euro, având ca emitent Banca Comercială Română, a ajuns la scadență.

Tabelul nr. 34. Structura investițiilor de portofoliu (pasive externe)

	31.12.2007		31.12.2008	
	mil. EUR	%	mil. EUR	%
TOTAL	4 931	100,0	4 416	100,0
<i>Investiții de portofoliu de natura acțiunilor</i>	1 599	32,4	1 465	33,2
-sector bancar	61	1,2	67	1,5
-alte sectoare	1 538	31,2	1 398	31,7
<i>Investiții de portofoliu de natura obligațiunilor și instrumentelor de piață</i>	3 332	67,6	2 951	66,8
-administrație publică	2 549	51,7	2 706	61,3
-sector bancar	758	15,4	231	5,2
-alte sectoare	25	0,5	14	0,3

2.3. Alte investiții

Soldul debitor al poziției „alte investiții” a însumat 45 874 milioane euro la finele anului 2008, cu 10 164 milioane euro mai mult față de 31 decembrie 2007, ca urmare a majorării *împrumuturilor primite* din străinătate și a *depozitelor deschise de nerezidenți* la instituțiile de credit rezidente.

2.3.1. Active externe

Activele externe ale poziției „alte investiții” includ împrumuturile financiare și comerciale acordate de către rezidenți persoanelor fizice și juridice străine, participațiile Guvernului român la organismele internaționale și companii străine, conturile active de cliring, depozitele rezidenților în străinătate, dividendele repartizate și neîncasate, primele de asigurări încasate ș.a. Din analiza structurii activelor externe la finele anului 2008 pe principalele instrumente, rezultă că 57,9 la sută dintre acestea reprezentau credite financiare și depozite ale rezidenților în străinătate, 32,1 la sută credite comerciale și 10 la sută alte active.

Tabelul nr. 35. Structura poziției „alte investiții” (active externe)

	31.12.2007		31.12.2008	
	mil. EUR	%	mil. EUR	%
TOTAL	7 678	100,0	8 635	100,0
<i>Autoritate monetară</i>	29	0,4	29	0,3
-alte active	29	0,4	29	0,3
<i>Administrație publică</i>	2 255	29,4	2 391	27,7
-credite comerciale	1 558	20,3	1 655	19,2
-împrumuturi/depozite	14	0,2	7	0,1
-alte active	683	8,9	729	8,4
<i>Sector bancar</i>	1 448	18,9	1 339	15,5
-împrumuturi/depozite	1 358	17,7	1 318	15,3
-alte active	90	1,2	21	0,2
<i>Alte sectoare</i>	3 946	51,4	4 876	56,5
-credite comerciale	700	9,1	1 114	12,9
-împrumuturi/depozite	3 182	41,4	3 674	42,5
-alte active	64	0,8	88	1,0

Din structura pe sectoare instituționale reiese faptul că „alte sectoare” erau principalul deținător de creanțe externe (56,5 la sută), urmat de sectorul administrației publice (27,7 la sută) și de sectorul bancar (15,5 la sută).

Din totalul creanțelor externe aferente sectorului administrație publică, 69,3 la sută sunt credite comerciale provenite din exporturi efectuate înainte de 1990 în țări în curs de dezvoltare din Orientul Mijlociu, Africa, America Latină și în fostele țări membre CAER. Soldul acestora s-a majorat cu 6,2 la sută ca urmare a capitalizării dobânzii neachitate pe relația Irak și Cuba.

Tabelul nr. 36. Creanțe guvernamentale pe termen mediu și lung

Țara	-echivalent milioane EUR-	
	31.12.2007	31.12.2008
TOTAL	1 558	1 654
Republica Centrafricană	7	8
Congo	4	0
Cuba	665	726
Guineea	2	2
Irak	665	695
Libia	44	45
Republica Populară Mongolă	2	2
Mozambic	10	10
Nigeria	9	9
Sudan	117	122
Somalia	2	2
Republica Arabă Siriană	31	33

Poziția „alte active ale sectorului administrație publică” cuprinde conturile de cliring pe relația de valoare convertibile, ruble transferabile și participațiile Guvernului român la capitalul social al organismelor internaționale și al unor companii cu sediul în străinătate (Combinatul Krivoi-Rog).

În sectorul bancar soldul poziției „alte investiții” s-a diminuat cu 109 milioane euro, în special din disponibilitățile deținute în străinătate (103 milioane euro) și alte active (69 milioane euro). În decursul anului 2008 sectorul bancar românesc a continuat politica din anii anteriori, contractând credite din străinătate, fluxuri financiare care au fost orientate cu precădere pentru finanțarea sectorului privat intern și numai în mică măsură pentru creșterea activelor externe de rezervă. Astfel, în anul 2008 creditul intern neguvernamental în valută s-a majorat cu 28,8 la sută, în timp ce ritmul de creștere a activelor externe de rezervă a fost doar de 7,9 la sută.

Tabelul nr. 37. Structura poziției „alte investiții” a sistemului bancar

	-milioane EUR-	
	31.12.2007	31.12.2008
TOTAL	1 448	1 339
numerar și cecuri	431	465
depozite, disponibilități deținute în străinătate	755	652
alte active	262	222
-credite acordate în valută nerezidenților	172	201
-alte	90	21

Din analiza structurii pe plasamente aferente sectorului bancar la finele anului 2008 rezultă că ponderile principalelor instrumente financiare în totalul activelor externe au rămas aproape neschimbate comparativ cu 31 decembrie 2007. În continuare ponderea majoritară o dețin depozitele și disponibilitățile la alte bănci în străinătate (48,7 la sută), urmate de numerar și cecuri (34,7 la sută) și de credite acordate (15 la sută).

Soldul poziției „alte investiții” aferente altor sectoare a crescut cu 23,6 la sută în decursul anului 2008, ponderea acestuia în total crescând de la 51,4 la sută la finele anului 2007 la 56,5 la sută la

31 decembrie 2008. În urma liberalizării operațiunilor de capital, mulți rezidenți, atât persoane fizice cât și juridice, au ales să-și deschidă conturi în străinătate, soldul depozitelor aflate în străinătate fiind de 1 349 milioane euro la sfârșitul anului 2008. De asemenea, multe companii românești au devenit finanțatori externi, soldul creditelor acordate de „alte sectoare” majorându-se cu 486 milioane euro față de sfârșitul anului 2007.

Structura pe plasamente a poziției „alte investiții” aferente altor sectoare la 31 decembrie 2008 relevă faptul că ponderea creditelor financiare acordate nerezidenților s-a majorat cu 1 punct procentual în perioada de referință, reprezentând 47,6 la sută din totalul „alte investiții”, urmate de depozitele deschise în străinătate (27,7 la sută) și de creditele comerciale (22,8 la sută).

2.3.2. Pasive externe

Pasivele externe ale poziției „alte investiții” includ împrumuturile financiare și comerciale acordate de nerezidenți persoanelor fizice și juridice din România, conturile pasive de cliring, depozitele nerezidenților, dividendele repartizate și neplătite, diverse arierate, prime de asigurări plătite ș.a. În decursul anului 2008 soldul pasivelor externe al poziției „alte investiții” s-a majorat cu 11 121 milioane euro față de 31 decembrie 2007, pe fondul intrărilor nete de capital (9 373 milioane euro) și al altor ajustări (1 739 milioane euro). Structura pe plasamente a pasivelor externe la 31 decembrie 2008 reflectă faptul că soldul creditelor financiare deține 66,8 la sută din total, urmate de soldul depozitelor nerezidenților (17,4 la sută), al creditelor comerciale (5,1 la sută) și de alte pasive externe (10,7 la sută). Ponderea creditelor financiare și comerciale externe cu scadență sub un an la finele anului 2008 în total credite externe a reprezentat 21,6 la sută, în scădere cu 7,4 puncte procentuale față de finele anului precedent.

Tabelul nr. 38. Structura poziției „alte investiții” (pasive externe)

	31.12.2007		31.12.2008	
	mil. EUR	%	mil. EUR	%
TOTAL	43 388	100,0	54 509	100,0
<i>Autoritate monetară</i>	<i>169</i>	<i>0,4</i>	<i>328</i>	<i>0,6</i>
-împrumuturi/depozite	145	0,3	303	0,6
-alte pasive	24	0,1	25	0,0
<i>Administrație publică</i>	<i>7 081</i>	<i>16,3</i>	<i>7 529</i>	<i>13,8</i>
-credite comerciale	11	0,0	5	0,0
-împrumuturi/depozite	7 070	16,3	7 524	13,8
-alte pasive	0	0,0	0	0,0
<i>Sector bancar</i>	<i>18 701</i>	<i>43,1</i>	<i>24 681</i>	<i>45,3</i>
-împrumuturi/depozite	15 456	35,6	18 850	34,6
-alte pasive	3 245	7,5	5 831	10,7
<i>Alte sectoare</i>	<i>17 437</i>	<i>40,2</i>	<i>21 971</i>	<i>40,3</i>
-credite comerciale	3 792	8,7	2 769	5,1
-împrumuturi/depozite	13 620	31,4	19 198	35,2
-alte pasive	25	0,1	4	0,0

Analiza pe sectoare instituționale la 31 decembrie 2008 relevă faptul că ponderea sectorului administrație publică a continuat să scadă (cu 2,5 puncte procentuale) până la 13,8 la sută, în favoarea sectorului bancar și a poziției „alte sectoare” (cu 2,2 puncte procentuale, respectiv cu 0,1 puncte procentuale). Majorarea cu 32 la sută a pasivelor externe aferente sectorului bancar în perioada de referință a determinat creșterea

ponderii sectorului bancar în total la 45,3 la sută. Pasivele externe de la „alte sectoare” dețin ponderea de 40,3 la sută, ca urmare a unor intrări nete de 2 136 milioane euro, determinate de tragerile aferente creditelor financiare acordate de nerezidenți companiilor românești. Pasivele externe ale sectorului administrație publică însumau 7 529 milioane euro la 31 decembrie 2008, în creștere cu 6,3 la sută față de finele anului precedent, pe fondul unor intrări nete de capital (245 milioane euro).

Structura pe creditori a pasivelor externe de la poziția „alte investiții” arată că organismele internaționale au continuat să fie principalul creditor al sectorului administrație publică (67 la sută), urmate de băncile private (31,6 la sută) și de sursele bilaterale (0,9 la sută). Între principalii furnizori de credite externe, Banca Europeană de Investiții deține 27,5 la sută din datoria externă a sectorului guvernamental. Tragerile aferente anului 2008 au totalizat 574 milioane euro și au fost destinate în principal finanțării diverselor proiecte de investiții pentru reabilitarea autostrăzilor și a drumurilor (130 milioane euro); pentru dezvoltarea infrastructurii școlare (56 milioane euro), pentru finanțarea proiectelor destinate eliminării efectelor inundațiilor (40 milioane euro) și reabilitării sistemului de alimentare cu apă (27 milioane euro).

Creditele primite de la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) în perioada de referință au însumat 135 milioane euro, din care 35 milioane euro au fost destinate restructurării transportului, 23 milioane euro dezvoltării infrastructurii, 20 milioane de euro protecției mediului înconjurător și 9 milioane euro finanțării proiectului de închidere a minelor. Ratele de capital rambursate în contul creditelor primite de la BIRD au însumat 183 milioane euro, din care 83 milioane euro au reprezentat plăți pentru creditele destinate ajustării structurale (SAL, ASAL, FESAL), 13 milioane euro pentru reabilitarea drumurilor, 10 milioane euro pentru finanțarea dezvoltării agriculturii și sectorului rural și 9 milioane euro pentru reforma sectorului sanitar.

Băncile private au acordat sectorului guvernamental până la 31 decembrie 2008 credite în valoare de 2 366 milioane euro, în scădere cu 7,5 la sută față de sfârșitul anului precedent. Principalele bănci care au finanțat sectorul administrație publică provin din Austria, Germania și Franța.

Tabelul nr. 39. Soldul creditelor pe termen mediu și lung ale administrației publice, pe principalii creditori

	- milioane EUR -	
	31.12.2007	31.12.2008
TOTAL	7 040	7 487
<i>Organisme internaționale</i>	<i>4 320</i>	<i>5 017</i>
<i>din care:</i>		
BERD	176	229
BIRD	1 635	1 625
BEI	1 604	2 058
<i>Relații bilaterale</i>	<i>78</i>	<i>71</i>
<i>Bănci private</i>	<i>2 558</i>	<i>2 366</i>
<i>Alții</i>	<i>84</i>	<i>33</i>

Sursa datelor: Ministerul Finanțelor Publice

Soldul pasivelor externe ale sectorului bancar s-a majorat cu 32,0 la sută față de 31 decembrie 2007, pe fondul contractării de noi credite externe și al creșterii soldului depozitelor nerezidenților.

Tabelul nr. 40. Soldul pasivelor externe al poziției „alte investiții” ale sectorului bancar

	-milioane EUR-	
	31.12.2007	31.12.2008
TOTAL	18 701	24 681
<i>pasive externe pe termen scurt</i>	<i>8 854</i>	<i>10 547</i>
împrumuturi pe termen scurt	904	1 057
depozite pe termen scurt	7 924	9 126
alte pasive pe termen scurt	26	364
<i>pasive externe pe termen mediu și lung</i>	<i>9 847</i>	<i>14 134</i>
împrumuturi pe termen mediu și lung	6 628	8 667
alte pasive pe termen lung	3 219	5 467
<i>din care structura pe creditori:</i>	<i>9 847</i>	<i>14 134</i>
bilaterale	81	103
organisme internaționale	553	852
bănci private	9 213	13 170
alte surse private	0	9

Structura pe scadențe a pasivelor externe „alte investiții” ale sectorului bancar relevă faptul că ponderea angajamentelor pe termen mediu și lung s-a distanțat față de cea a pasivelor pe termen scurt, reprezentând 57,3 la sută din total, cu 4,6 puncte procentuale mai mult față de finele anului 2007. În perioada de referință soldul pasivelor pe termen scurt ale sectorului bancar s-a majorat cu 19,1 la sută, în timp ce volumul angajamentelor pe termen mediu și lung a înregistrat un ritm de creștere de 43,5 la sută. Structura pe bănci a pasivelor externe reflectă faptul că șase bănci concentrau mai mult de 74 la sută din total la 31 decembrie 2008: BCR, Volksbank, Alpha Bank, BRD, UniCredit Țiriac și Bancpost.

Structura pe creditori a pasivelor externe pe termen mediu și lung aferente sectorului bancar reflectă faptul că băncile private străine reprezintă principalul creditor (93,2 la sută), în scădere cu 0,4 puncte procentuale față de finele anului 2007, urmate de organismele internaționale (6 la sută), bilaterale și alte surse private (0,8 la sută). În cadrul surselor multilaterale principalii finanțatori au fost Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (56,5 la sută) și Corporația Financiară Internațională (24 la sută).

Pasivele externe ale poziției „alte sectoare” s-au majorat cu 26,0 la sută în perioada de referință, iar ponderea acestora în totalul pasivelor externe ale poziției „alte investiții” a rămas aproape neschimbată, reprezentând 40,3 la sută la finele anului 2008.

Tabelul nr. 41. Soldul pasivelor externe al poziției „alte investiții” de la alte sectoare

	-milioane EUR-	
	31.12.2007	31.12.2008
TOTAL	17 437	21 971
<i>pasive externe pe termen scurt</i>	8 401	7 408
împrumuturi pe termen scurt	4 943	4 933
credite comerciale pe termen scurt	3 432	2 471
alte pasive	26	4
<i>pasive externe pe termen mediu și lung</i>	9 036	14 563
împrumuturi pe termen mediu și lung	8 677	14 265
credite comerciale pe termen mediu și lung	359	298
<i>din care structura pe creditori</i>	9 036	14 563
bilaterale	141	112
organisme internaționale	582	615
bănci private	6 106	12 075
alte surse private	2 207	1 761

Pasivele externe pe termen mediu și lung la 31 decembrie 2008 însumau 14 563 milioane euro, în creștere în valoare absolută cu 5 527 milioane euro, ajungând la nivelul de 66,3 la sută din total pasive externe alte sectoare în perioada analizată.

Din analiza pe creditori a angajamentelor externe pe termen mediu și lung aferente poziției „alte sectoare” reiese faptul că economia românească a fost finanțată în principal din surse private de capital (95,0 la sută, în creștere cu 3 puncte procentuale față de finele anului 2007), diferența provenind de la organisme internaționale (4,2 la sută) și de la agenții guvernamentale (0,8 la sută). În cadrul organismelor internaționale Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare continuă să fie principalul creditor (60 la sută), urmată de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (22,3 la sută) și Corporația Financiară Internațională (17,7 la sută). Creditele primite din partea organismelor internaționale au fost destinate dezvoltării infrastructurii, modernizării unor companii rezidente, finanțării firmelor de leasing și extinderii rețelei de telefonie mobilă.

2.4. Actiunile de rezervă (BNR)

La 31 decembrie 2008 activele de rezervă au însumat 28 270 milioane euro față de 27 187 milioane euro la finele anului 2007. Rezerva internațională a României (valute + aur) a crescut cu 4,0 la sută față de decembrie 2007 și a acoperit 5,6 luni de import de bunuri și servicii.

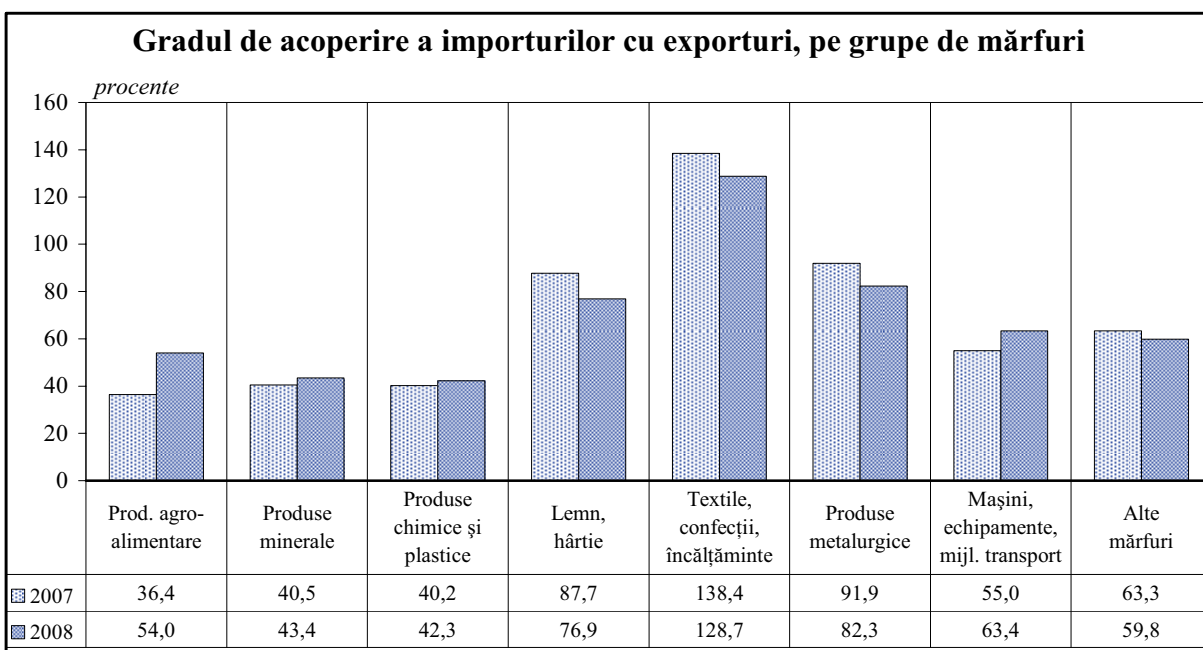
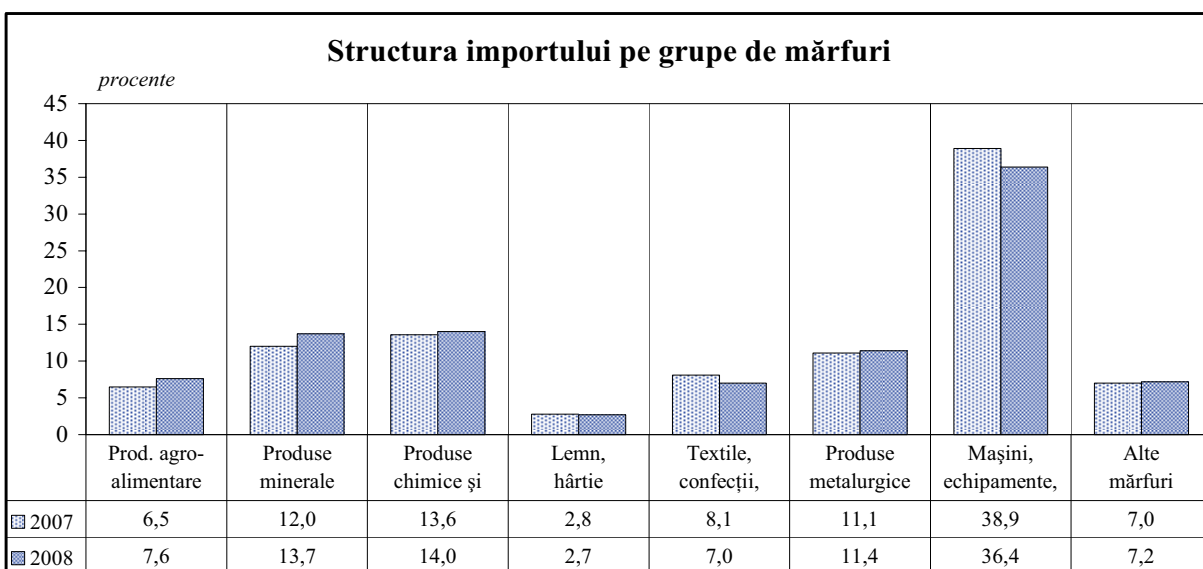
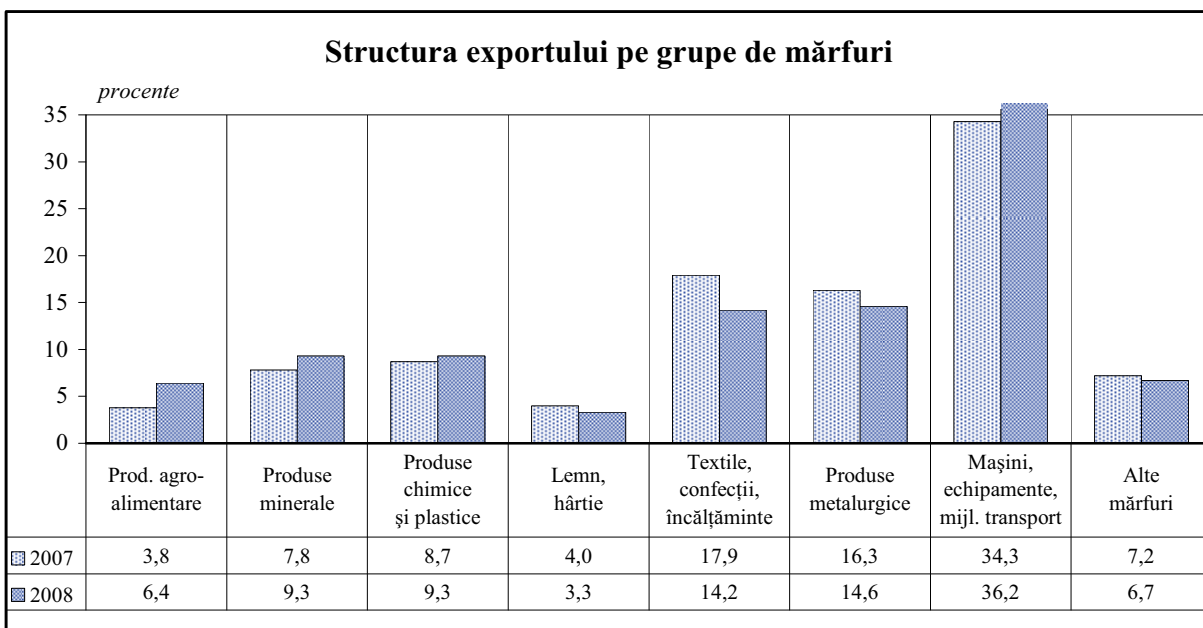
Valoarea aurului monetar s-a majorat cu 169 milioane euro, datorită creșterii prețului aurului pe piața internațională a metalelor prețioase (de la 563,7 euro/uncie la 31 decembrie 2007 la 614,7 euro/uncie la sfârșitul anului 2008).

La 31 decembrie 2008 rezerva valutară totaliza 26 221 milioane euro, cu 3,6 la sută mai mult față de finele anului 2007.

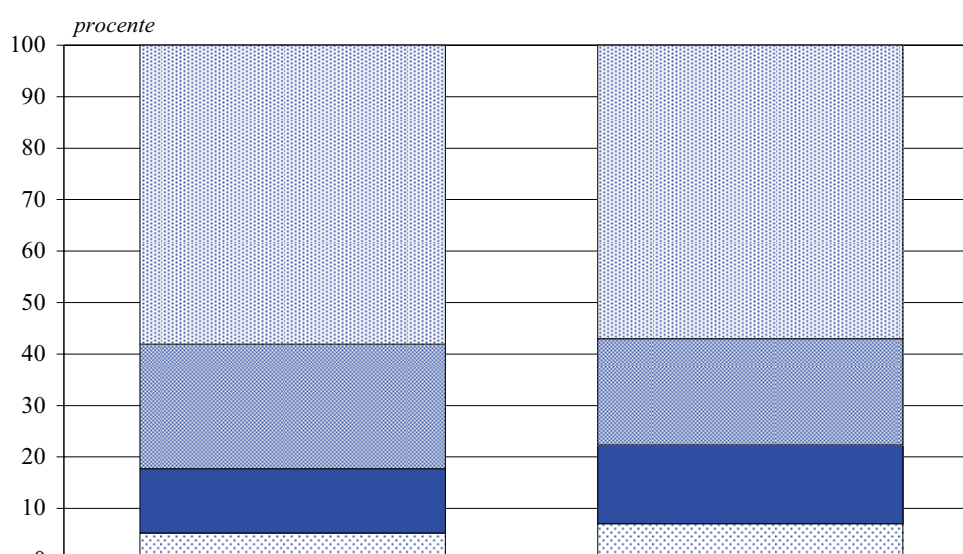
Grafice

Lista graficelor

Structura exportului pe grupe de mărfuri	45
Structura importului pe grupe de mărfuri.....	45
Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi, pe grupe de mărfuri.....	45
Structura exportului pe stadii ale producției	46
Structura importului pe stadii ale producției	46
Structura exportului pe activități ale economiei naționale	47
Structura valorică a exportului de produse energetice	48
Structura valorică a importului de produse energetice.....	48
Orientarea geografică a exportului	49
Orientarea geografică a importului	49
Componentele contului curent	50
Componentele contului de capital și financiar	51

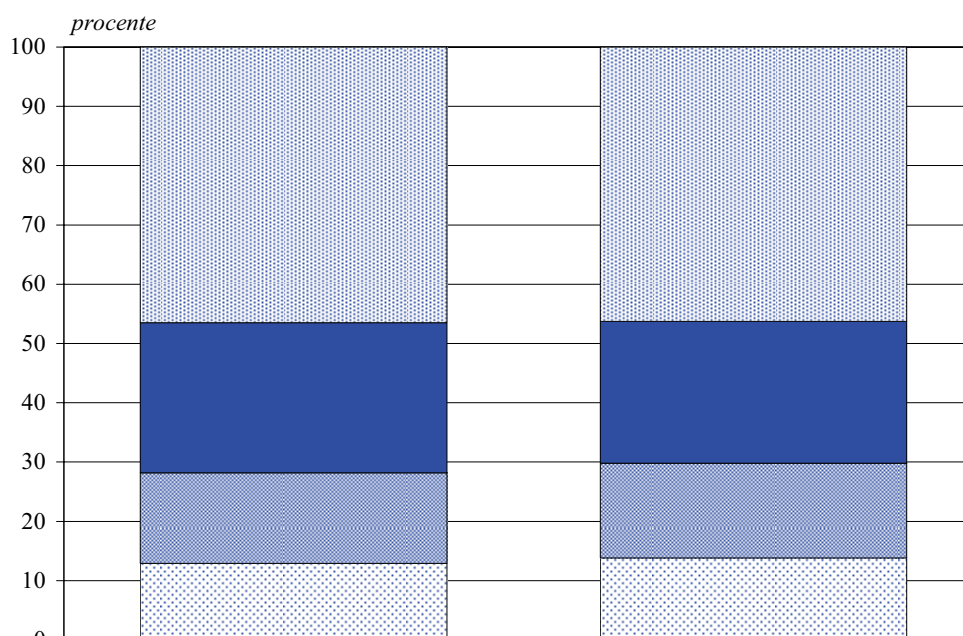

Structura exportului pe stadii ale producției

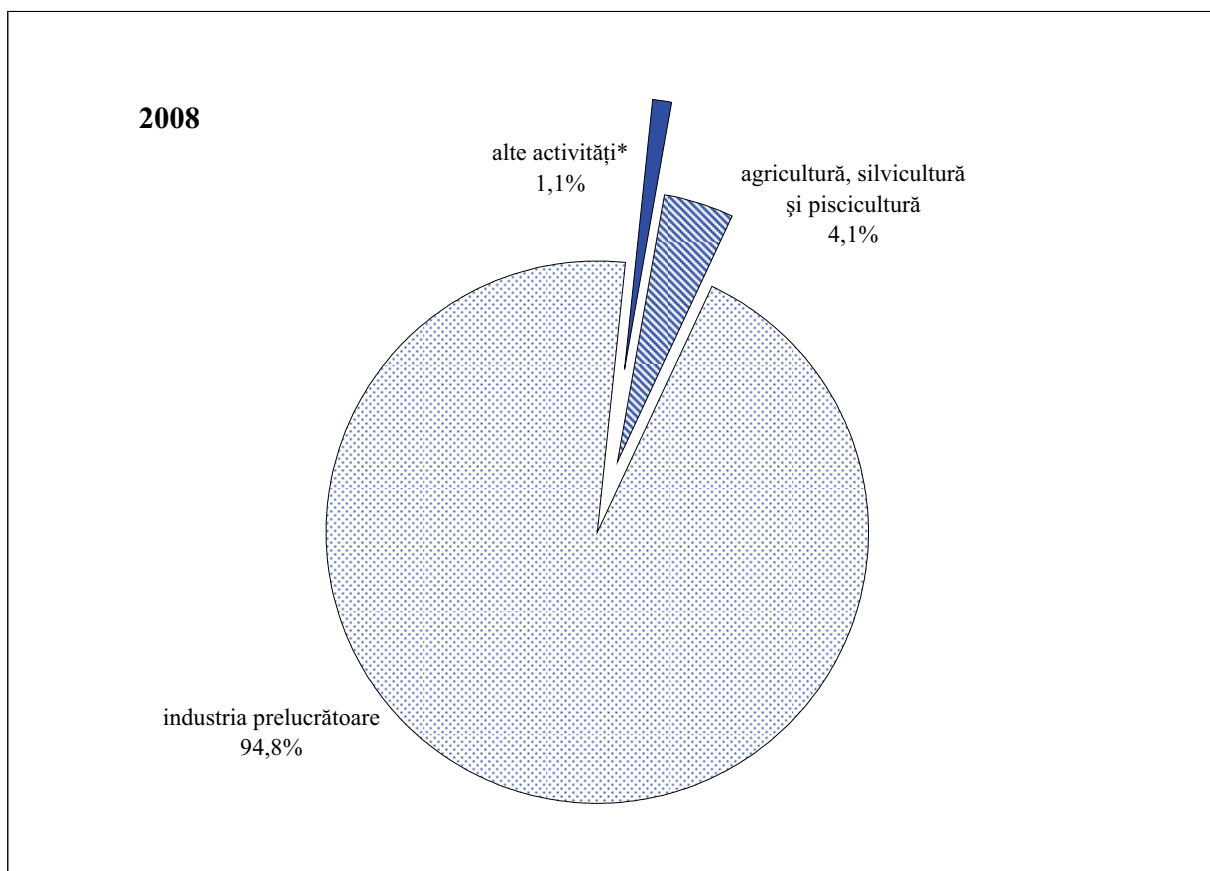
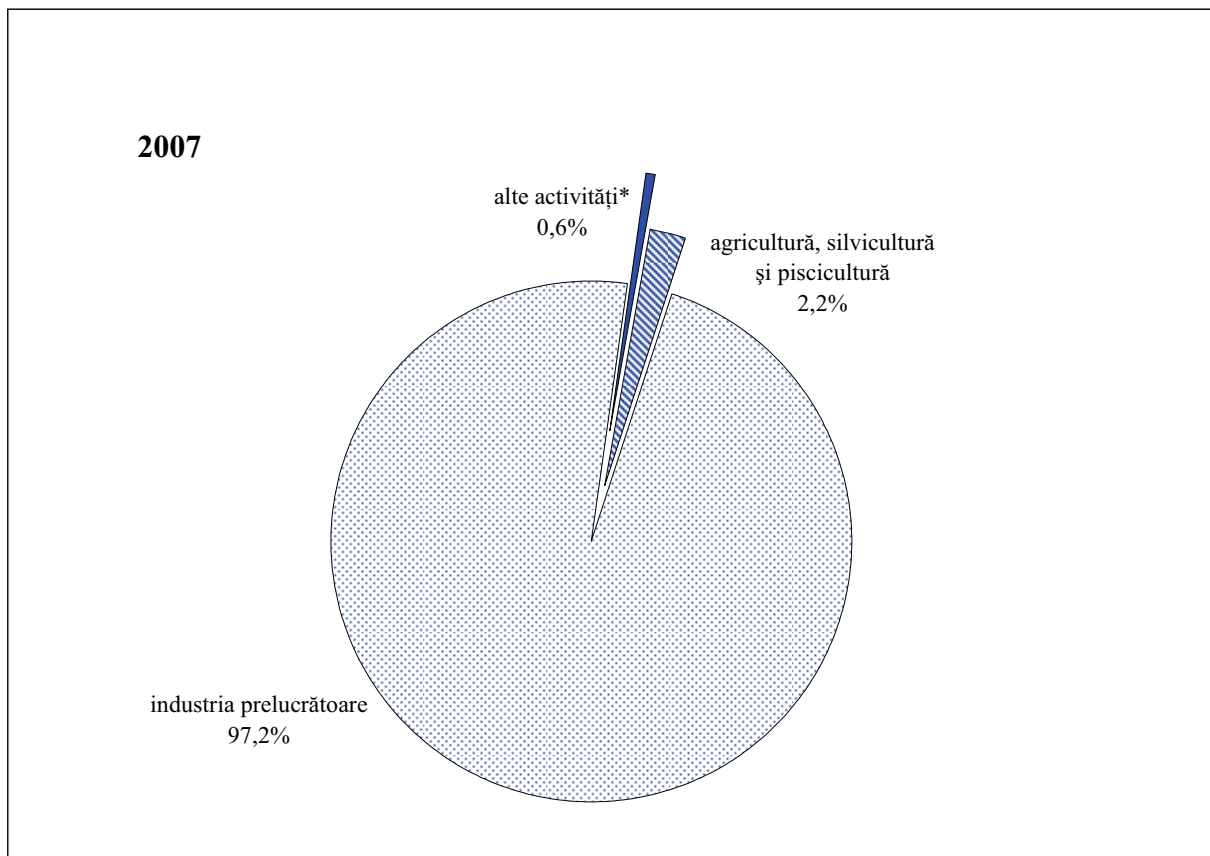
	2007	2008
bunuri intermediare	58,1	57,0
bunuri de consum	24,2	20,7
bunuri de capital	12,5	15,3
materii prime	5,2	7,0

Structura importului pe stadii ale producției

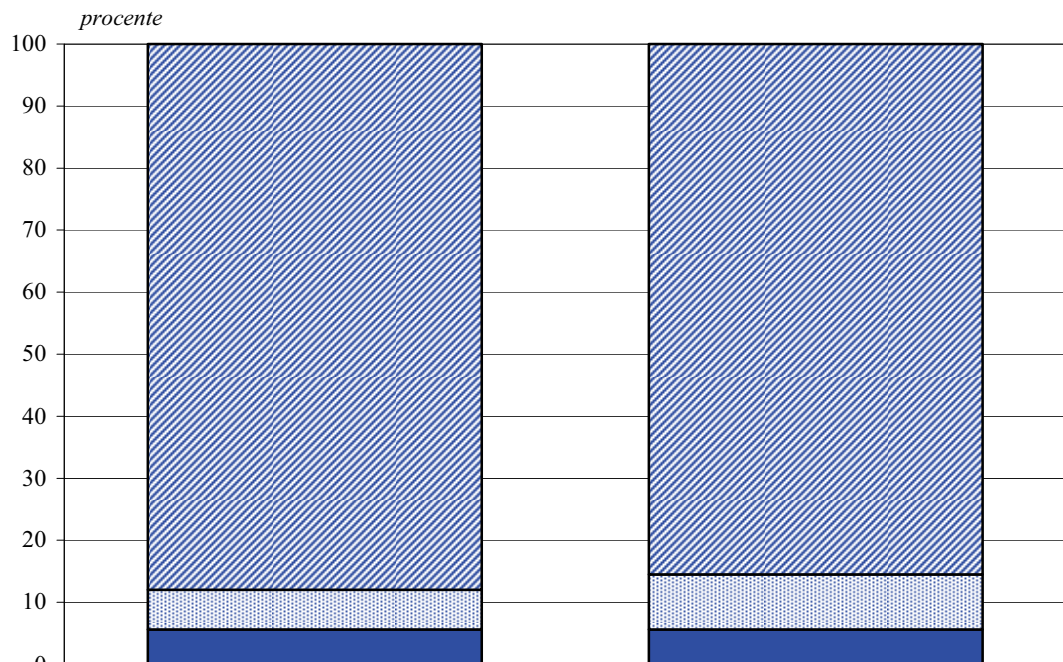
	2007	2008
bunuri intermediare	46,5	46,3
bunuri de capital	25,3	23,9
bunuri de consum	15,3	16,0
materii prime	12,9	13,8

Structura exportului pe activități ale economiei naționale

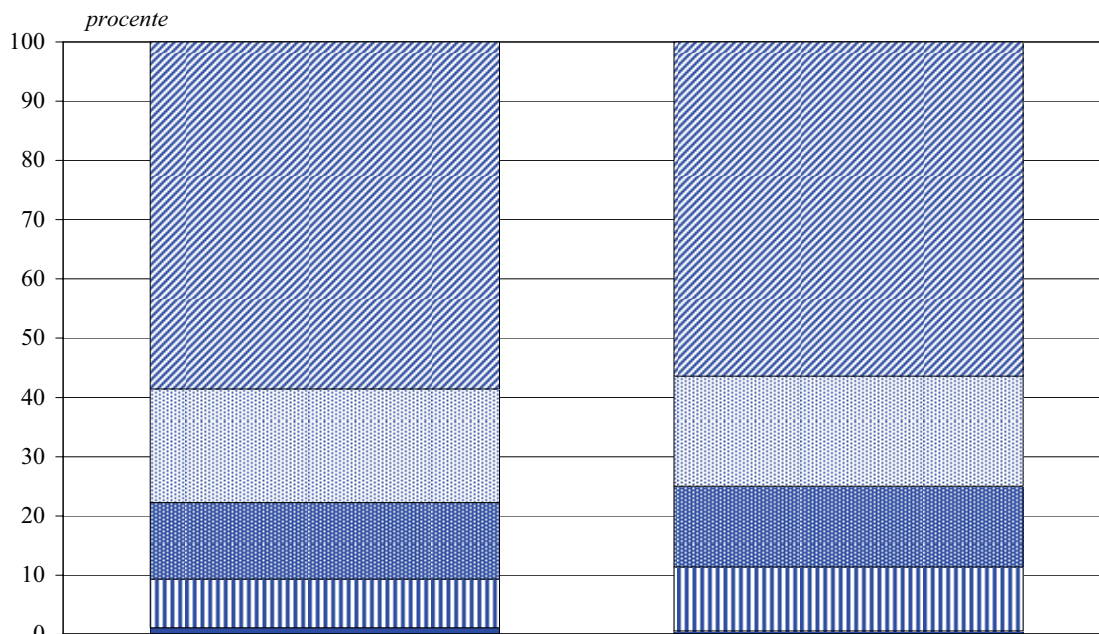
*) inclusiv industria extractivă, energia electrică, termică, gaze, apă și activități neclasificate.

Structura valorică a exportului de produse energetice

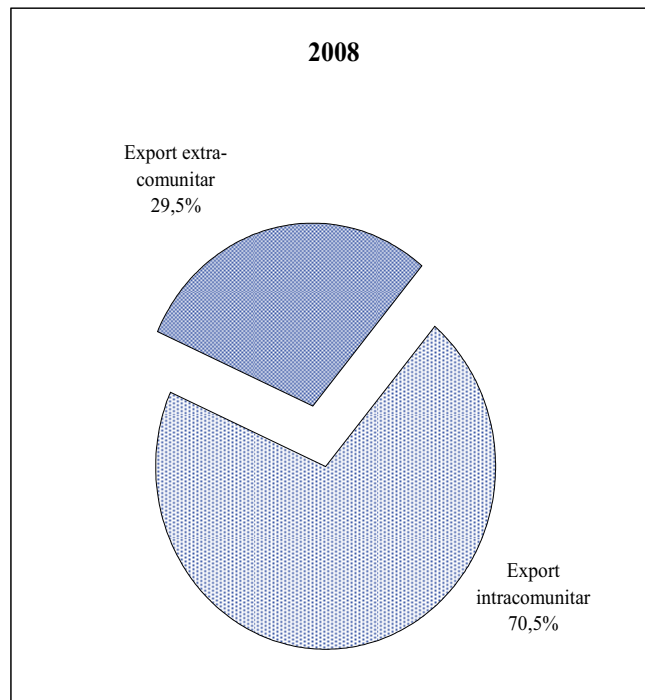
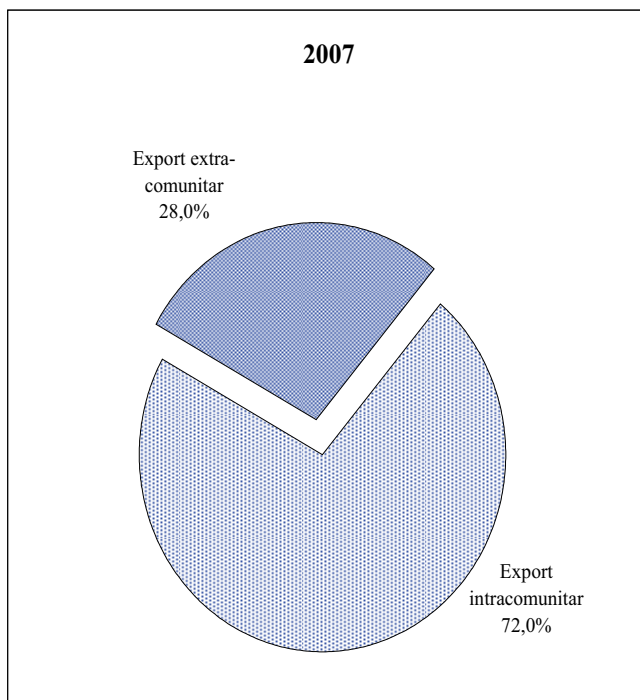
	2007	2008
produse petoliere	88,0	85,5
energie electrică	6,4	8,9
combustibili minerali	5,6	5,6

Structura valorică a importului de produse energetice

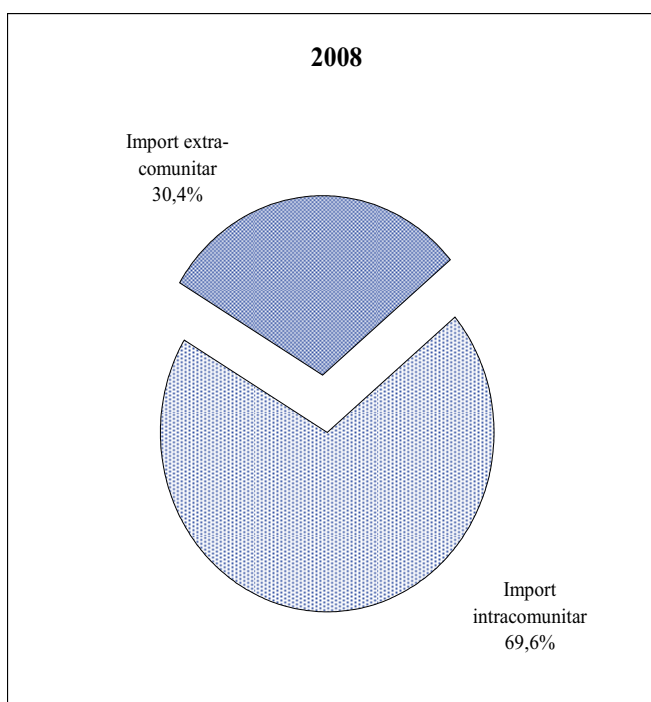
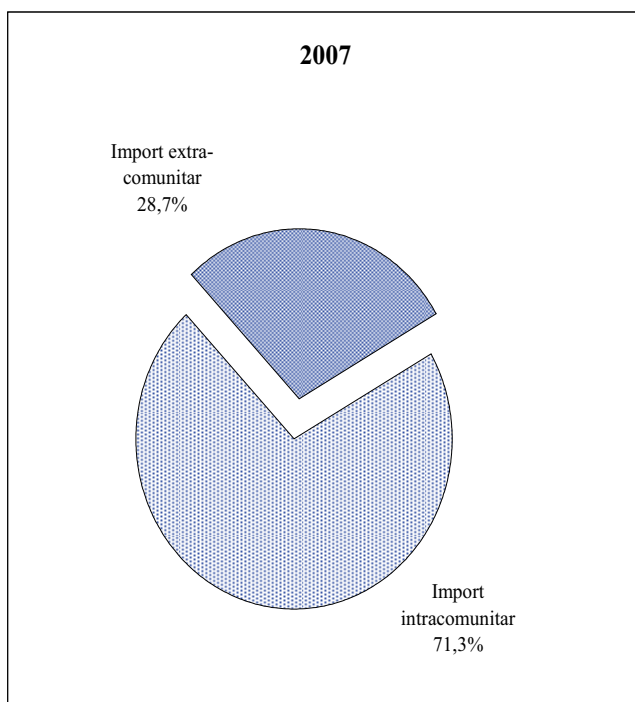

	2007	2008
țiței brut	58,6	56,4
gaze naturale	19,1	18,6
combustibili minerali	12,9	13,6
produse petoliere	8,2	10,8
energie electrică	1,1	0,6

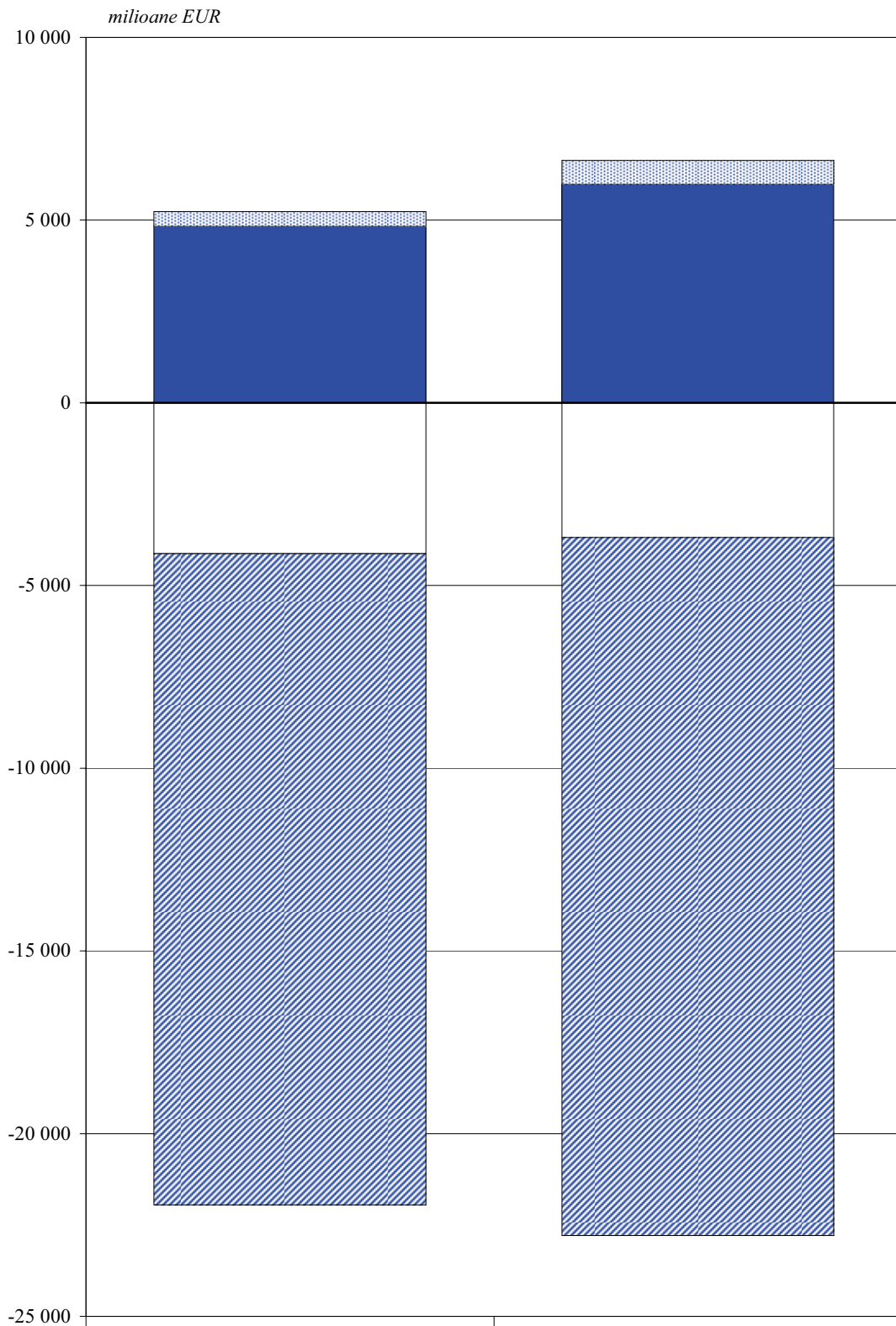
Orientarea geografică a exportului

Orientarea geografică a importului

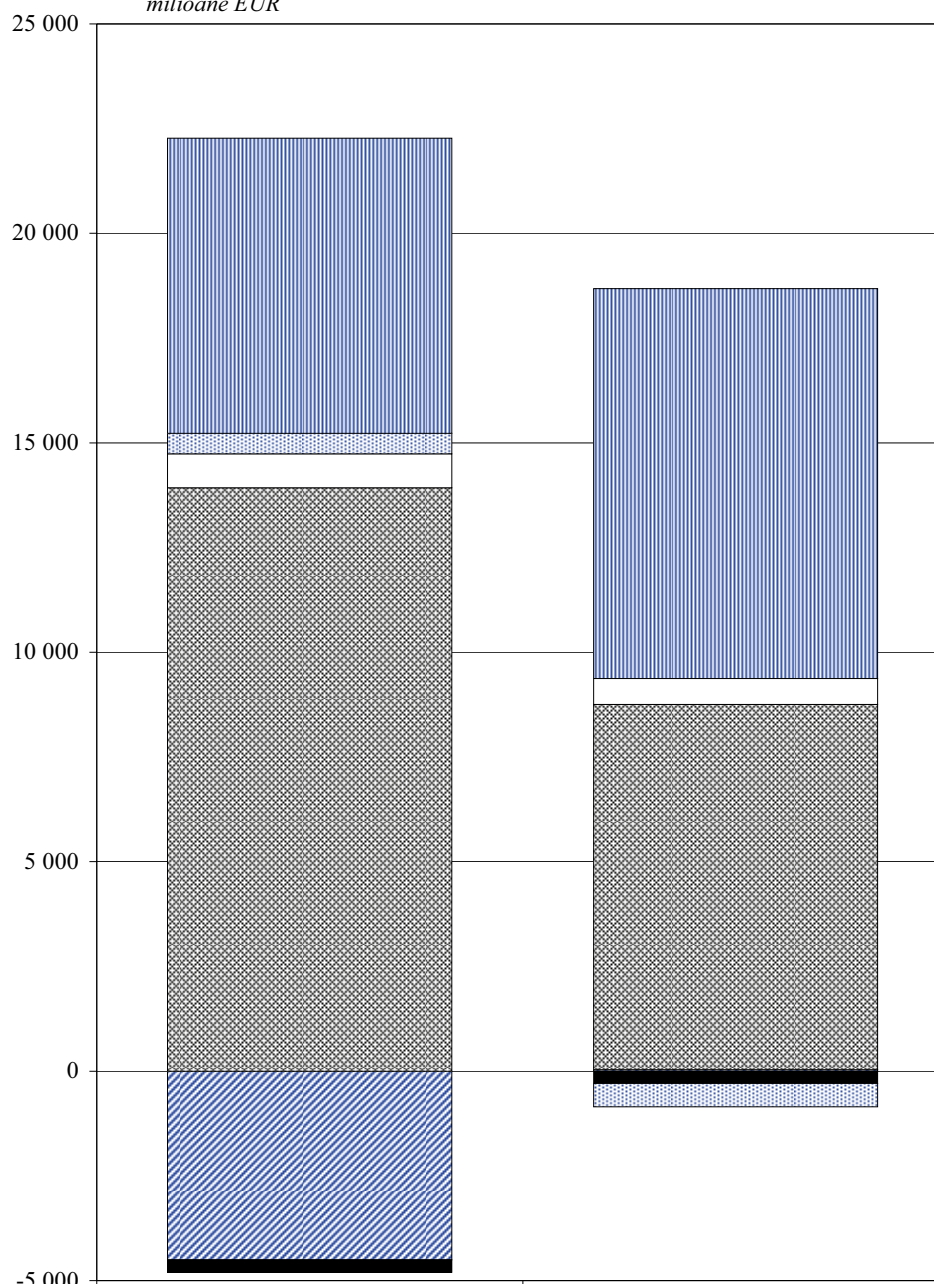
Componentele contului curent

	2007	2008
■ bunuri	-17 822	-19 109
■ servicii	409	659
□ venituri	-4 127	-3 683
■ transferuri curente	4 826	5 976

Componentele contului de capital și financiar

milioane EUR

	2007	2008
investiții directe	7 047	9 308
investiții de portofoliu	482	-563
contul de capital	817	621
alte investiții	13 924	8 716
derivate financiare	-298	-290
active de rezervă	-4 505	38

Secțiune statistică

Lista tabelelor

Balanța de plăți, 2007-2008.....	55
Balanța de plăți trimestrială, 2008.....	56
Poziția investițională internațională a României la 31.12.2008.....	58
Poziția investițională internațională a României, 2004-2008.....	61
Rezerva internațională brută a României, 2004-2008.....	61
Evoluția indicatorilor de îndatorare externă, 2004-2008.....	62

BALANȚA DE PLĂȚI, 2007 - 2008

milioane EUR

Articol	2007			2008			Articol
	credit	debit	net	credit	debit	net	
1. Contul curent	46 051	62 765	-16 714	53 582	69 739	-16 157	1. Contul curent
A. Bunuri și servicii	36 434	53 847	-17 413	42 479	60 929	-18 450	A. Bunuri și servicii
a. Bunuri	29 549	47 371	-17 822	33 725	52 834	-19 109	a. Bunuri
b. Servicii	6 885	6 476	409	8 754	8 095	659	b. Servicii
- transport	1 814	2 390	-576	2 684	2 697	-13	- transport
- turism - călătorii	1 173	1 120	53	1 358	1 477	-119	- turism
- alte servicii	3 898	2 966	932	4 712	3 921	791	- alte servicii
B. Venituri	2 429	6 556	-4 127	2 268	5 951	-3 683	B. Venituri
- din muncă	1 186	40	1 146	1 156	115	1 041	- din muncă
- din investiții directe	43	4 376	-4 333	13	2 983	-2 970	- din investiții directe
- din investiții de portofoliu	829	647	182	838	675	163	- din investiții de portofoliu
- din alte investiții de capital	371	1 493	-1 122	261	2 178	-1 917	- din alte investiții de capital
C. Transferuri curente	7 188	2 362	4 826	8 835	2 859	5 976	C. Transferuri curente
- administrația publică	932	1 229	-297	2 227	1 302	925	- administrația publică
- alte sectoare	6 256	1 133	5 123	6 608	1 557	5 051	- alte sectoare
2. Contul de capital și financiar	68 784	51 317	17 467	80 024	62 194	17 830	2. Contul de capital și financiar
A. Contul de capital	1 229	412	817	991	371	620	A. Contul de capital
a. Transferuri de capital	990	283	707	879	264	615	a. Transferuri de capital
- administrația publică	677	70	607	480	1	479	- administrația publică
- alte sectoare	313	213	100	399	263	136	- alte sectoare
b. Achiziționarea/vânzarea de active nemateriale-nefinanciare	239	129	110	112	107	5	b. Achiziționarea/vânzarea de active nemateriale-nefinanciare
B. Contul financiar	67 555	50 905	16 650	79 033	61 823	17 210	B. Contul financiar
a. Investiții directe	14 267	7 220	7 047	18 728	9 420	9 308	a. Investiții directe
- ale rezidenților în străinătate	18	222	-204	55	243	-188	- ale rezidenților în străinătate
- ale nerezidenților în România	14 249	6 998	7 251	18 673	9 177	9 496	- ale nerezidenților în România
b. Investiții de portofoliu	3 347	2 865	482	2 550	3 114	-564	b. Investiții de portofoliu
- active	739	635	104	455	668	-213	- active
- pasive	2 608	2 230	378	2 095	2 446	-351	- pasive
c. Derivate financiare	248	546	-298	600	890	-290	c. Derivate financiare
d. Alte investiții de capital	49 693	35 769	13 924	57 117	48 399	8 718	d. Alte investiții de capital
- active:	11 115	11 714	-599	12 400	13 054	-654	- active:
1. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	294	172	122	268	209	59	1. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung
1.1. credite comerciale	234	31	203	132	43	89	1.1. credite comerciale
1.2. credite financiare	60	141	-81	136	166	-30	1.2. credite financiare
2. împrumuturi și credite pe termen scurt	1 803	2 466	-663	2 241	3 074	-833	2. împrumuturi și credite pe termen scurt
2.1. credite comerciale	1 497	1 771	-274	1 876	2 266	-390	2.1. credite comerciale
2.2. credite financiare	306	695	-389	365	808	-443	2.2. credite financiare
3. numerar și depozite	8 538	8 564	-26	9 375	9 317	58	3. numerar și depozite
4. alte active	480	512	-32	516	454	62	4. alte active
- termen lung	225	225	0	294	262	32	- termen lung
- termen scurt	255	287	-32	222	192	30	- termen scurt
- pasive:	38 578	24 055	14 523	44 717	35 345	9 372	- pasive:
1. credite și împrumuturi de la FMI	0	78	-78	0	0	0	1. credite și împrumuturi de la FMI
2. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	11 173	5 899	5 274	12 499	6 776	5 723	2. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung
2.1. credite comerciale	358	382	-24	129	459	-330	2.1. credite comerciale
2.2. credite financiare	10 815	5 517	5 298	12 370	6 317	6 053	2.2. credite financiare
3. împrumuturi și credite pe termen scurt	7 907	6 382	1 525	8 244	9 091	-847	3. împrumuturi și credite pe termen scurt
3.1. credite comerciale	2 913	2 054	859	2 431	3 438	-1 007	3.1. credite comerciale
3.2. credite financiare	4 994	4 328	666	5 813	5 653	160	3.2. credite financiare
4. numerar și depozite	15 833	10 348	5 485	18 359	17 587	772	4. numerar și depozite
5. alte pasive	3 665	1 348	2 317	5 615	1 891	3 724	5. alte pasive
- termen lung	2 506	196	2 310	4 853	1 297	3 556	- termen lung
- termen scurt	1 159	1 152	7	762	594	168	- termen scurt
e. Active de rezervă BNR (net) (creștere "-" / scădere "+")	-	4 505	-4 505	38	-	38	e. Active de rezervă BNR (net) (creștere "-" / scădere "+")
3. Erori și omisiuni (net)	-	753	-753	-	1673	-1673	3. Erori și omisiuni (net)

BALANȚA DE PLĂȚI TRIMESTRIALĂ, 2008

milioane EUR

Articol	Trim. I			Trim. II		
	credit	debit	net	credit	debit	net
1. Contul curent	12 668	16 039	-3 371	13 587	19 229	-5 642
<i>A. Bunuri și servicii</i>	<i>10 075</i>	<i>14 099</i>	<i>-4 024</i>	<i>11 129</i>	<i>16 051</i>	<i>-4 922</i>
a. Bunuri	8 154	12 321	-4 167	8 892	14 036	-5 144
b. Servicii	1 921	1 778	143	2 237	2 015	222
- transport	567	626	-59	678	712	-34
- turism	286	284	2	332	333	-1
- alte servicii	1 068	868	200	1 227	970	257
<i>B. Venituri</i>	<i>522</i>	<i>1 091</i>	<i>-569</i>	<i>527</i>	<i>2 576</i>	<i>-2 049</i>
- din muncă	279	20	259	308	28	280
- din investiții directe	-7	590	-597	-2	1 784	-1 786
- din investiții de portofoliu	180	26	154	171	212	-41
- din alte investiții de capital (dobânzi)	70	455	-385	50	552	-502
<i>C. Transferuri curente</i>	<i>2 071</i>	<i>849</i>	<i>1 222</i>	<i>1 931</i>	<i>602</i>	<i>1 329</i>
- administrația publică	592	466	126	223	272	-49
- alte sectoare	1 479	383	1 096	1 708	330	1 378
2. Contul de capital și financiar	17 056	13 700	3 114	20 604	14 445	6 173
<i>A. Contul de capital</i>	<i>233</i>	<i>93</i>	<i>140</i>	<i>254</i>	<i>82</i>	<i>172</i>
Transferuri de capital	196	71	125	214	51	163
- administrația publică	115	0	115	115	0	115
- alte sectoare	81	71	10	99	51	48
Achiziționarea-vânzarea de active nemateriale-nefinanciare	37	22	15	40	31	9
<i>B. Contul financiar</i>	<i>16 823</i>	<i>13 607</i>	<i>2 974</i>	<i>20 350</i>	<i>14 363</i>	<i>6 001</i>
a. Investiții directe	3 654	2 564	1 090	5 746	2 293	3 453
- ale rezidenților în străinătate	14	12	2	7	39	-32
- ale nerezidenților în România	3 640	2 552	1 088	5 739	2 254	3 485
b. Investiții de portofoliu	704	384	320	1 087	1 085	2
- active	113	166	-53	114	167	-53
- pasive	591	218	373	973	918	55
c. Derivate financiare	50	116	-66	107	47	60
d. Alte investiții de capital	12 415	10 543	1 872	13 410	10 938	2 472
- active:	2 629	2 798	-169	2 842	3 488	-646
1. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	29	26	3	78	41	37
1.1. credite comerciale	17	2	15	40	3	37
1.2. credite financiare	12	24	-12	38	38	0
2. împrumuturi și credite pe termen scurt	309	740	-431	304	797	-493
2.1. credite comerciale	260	590	-330	257	568	-311
2.2. credite financiare	49	150	-101	47	229	-182
3. numerar și depozite	2 203	1 937	266	2 358	2 560	-202
4. alte active	88	95	-7	102	90	12
- termen lung	46	36	10	20	42	-22
- termen scurt	42	59	-17	82	48	34
- pasive:	9 786	7 745	2 041	10 568	7 450	3 118
1. credite și împrumuturi de la FMI	0	0	0	0	0	0
2. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	2 788	1 365	1 423	2 838	1 254	1 584
2.1. credite comerciale	51	128	-77	51	111	-60
2.2. credite financiare	2 737	1 237	1 500	2 787	1 143	1 644
3. împrumuturi și credite pe termen scurt	2 036	1 606	430	2 177	1 996	181
3.1. credite comerciale	587	706	-119	716	321	395
3.2. credite financiare	1 449	900	549	1 461	1 675	-214
4. numerar și depozite	3 966	4 599	-633	3 598	4 075	-477
5. alte pasive	996	175	821	1 955	125	1 830
- termen lung	924	129	795	1 866	10	1 856
- termen scurt	72	46	26	89	115	-26
e. Active de rezervă BNR (net) (creștere "-" / scădere "+")	-	242	-242	14	-	14
3. Erori și omisiuni (net)	257	-	257	-	531	-531

BALANȚA DE PLĂȚI TRIMESTRIALĂ, 2008

milioane EUR

Trim. III			Trim. IV			Articol
credit	debit	net	credit	debit	net	
14 511	18 540	-4 029	12 816	15 931	-3 115	1. Contul curent
<i>11 159</i>	<i>16 440</i>	<i>-5 281</i>	<i>10 116</i>	<i>14 339</i>	<i>-4 223</i>	A. Bunuri și servicii
8 889	14 176	-5 287	7 790	12 301	-4 511	a. Bunuri
2 270	2 264	6	2 326	2 038	288	b. Servicii
733	732	1	706	627	79	- transport
383	519	-136	357	341	16	- turism
1 154	1 013	141	1 263	1 070	193	- alte servicii
629	1 455	-826	590	829	-239	B. Venituri
285	33	252	284	34	250	- din muncă
10	716	-706	12	-107	119	- din investiții directe
279	197	82	208	240	-32	- din investiții de portofoliu
55	509	-454	86	662	-576	- din alte investiții de capital (dobânzi)
2 723	645	2 078	2 110	763	1 347	C. Transferuri curente
999	233	766	413	331	82	- administrația publică
1 724	412	1 312	1 697	432	1 265	- alte sectoare
21 355	16 652	4 706	20 971	17 397	3 837	2. Contul de capital și financiar
<i>177</i>	<i>121</i>	<i>56</i>	<i>327</i>	<i>75</i>	<i>252</i>	A. Contul de capital
153	88	65	316	54	262	Transferuri de capital
41	1	40	209	0	209	- administrația publică
112	87	25	107	54	53	- alte sectoare
		0			0	Achiziționarea-vânzarea de active nemateriale-nefinanciare
24	33	-9	11	21	-10	
21 178	16 531	4 650	20 644	17 322	3 585	B. Contul financiar
4 559	2 190	2 369	4 769	2 373	2 396	a. Investiții directe
18	69	-51	16	123	-107	- ale rezidenților în străinătate
4 541	2 121	2 420	4 753	2 250	2 503	- ale nerezidenților în România
445	504	-59	314	1 141	-827	b. Investiții de portofoliu
115	169	-54	113	166	-53	- active
330	335	-5	201	975	-774	- pasive
315	419	-104	128	308	-180	c. Derivate financiare
15 859	13 418	2 441	15 433	13 500	1 933	d. Alte investiții de capital
3 132	2 967	165	3 797	3 801	-4	- active:
96	64	32	65	78	-13	1. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung
57	5	52	18	33	-15	1.1. credite comerciale
39	59	-20	47	45	2	1.2. credite financiare
644	889	-245	984	648	336	2. împrumuturi și credite pe termen scurt
529	657	-128	830	451	379	2.1. credite comerciale
115	232	-117	154	197	-43	2.2. credite financiare
2 271	1 939	332	2 543	2 881	-338	3. numerar și depozite
121	75	46	205	194	11	4. alte active
75	31	44	153	153	0	- termen lung
46	44	2	52	41	11	- termen scurt
12 727	10 451	2 276	11 636	9 699	1 937	- pasive:
0	0	0	0	0	0	1. credite și împrumuturi de la FMI
3 499	2 123	1 376	3 374	2 034	1 340	2. împrumuturi și credite pe termen mediu și lung
14	108	-94	13	112	-99	2.1. credite comerciale
3 485	2 015	1 470	3 361	1 922	1 439	2.2. credite financiare
2 408	2 541	-133	1 623	2 948	-1 325	3. împrumuturi și credite pe termen scurt
783	672	111	345	1 739	-1 394	3.1. credite comerciale
1 625	1 869	-244	1 278	1 209	69	3.2. credite financiare
5 478	4 849	629	5 317	4 064	1 253	4. numerar și depozite
1 342	938	404	1 322	653	669	5. alte pasive
947	684	263	1 116	474	642	- termen lung
395	254	141	206	179	27	- termen scurt
3	-	3	263	-	263	e. Active de rezervă BNR (net) (creștere "-"/scădere "+")
-	677	-677	-	722	-722	3. Erori și omisiuni (net)

POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI LA 31.12.2008

milioane EUR

Sectoare instituționale	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din cursuri	Stoc la sfârșitul perioadei
I. Administrația publică	-7 375	-365	0	-63	-41	-7 844
<i>active externe</i>	2 255	46	0	1	89	2 391
<i>derivate financiare</i>	0	-1	0	1	0	0
<i>alte investiții</i>	2 255	47	0	0	89	2 391
credite comerciale	1 558	28	0	0	69	1 655
credite comerciale pe termen mediu și lung	1 558	28	0	0	69	1 655
depozite	14	0	0	0	-7	7
alte active	683	19	0	0	27	729
alte active pe termen lung	580	20	0	0	22	622
alte active pe termen scurt	103	-1	0	0	5	107
<i>pasive externe</i>	9 630	411	0	64	130	10 235
<i>investiții de portofoliu</i>	2 549	166	0	0	-9	2 706
obligațiuni	2 439	140	0	0	61	2 640
instrumente ale pieței monetare	110	26	0	0	-70	66
<i>alte investiții</i>	7 081	245	0	64	139	7 529
credite comerciale	11	-6	0	0	0	5
credite comerciale pe termen mediu și lung	11	-6	0	0	0	5
credite financiare	7 040	262	0	64	121	7 487
credite financiare pe termen mediu și lung	7 040	252	0	74	121	7 487
credite financiare pe termen scurt	0	10	0	-10	0	0
depozite	30	-11	0	0	18	37
II. Autoritatea monetară	27 047	-197	837	0	284	27 971
<i>active externe</i>	27 216	-38	837	0	284	28 299
<i>alte investiții</i>	29	0	0	0	0	29
alte active	29	0	0	0	0	29
alte active pe termen lung	29	0	0	0	0	29
<i>rezerve</i>	27 187	-38	837	0	284	28 270
aur	1 880	0	170	0	-1	2 049
rezerva valutară	25 307	-38	667	0	285	26 221
<i>pasive externe</i>	169	159	0	0	0	328
<i>alte investiții</i>	169	159	0	0	0	328
credite financiare	0	0	0	0	0	0
credite financiare pe termen mediu și lung (FMI)	0	0	0	0	0	0
depozite	145	159	0	0	-1	303
alte pasive	24	0	0	0	1	25
alte pasive pe termen lung	24	0	0	0	1	25
III. Sectorul bancar	-24 809	-7 566	-88	-426	1 531	-31 358
<i>active externe</i>	1 841	-554	-84	499	-56	1 646
<i>investiții directe</i>	143	18	0	8	-7	162
participații la capital și profitul reinvestit	135	18	0	8	-7	154
alte capitaluri	8	0	0	0	0	8
<i>investiții de portofoliu</i>	250	-6	-84	0	-15	145
acțiuni	99	-13	-84	0	0	2
obligațiuni	148	9	0	0	-14	143
instrumente ale pieței monetare	3	-2	0	0	-1	0
<i>derivate financiare</i>	0	-488	0	488	0	0
<i>alte investiții</i>	1 448	-78	0	3	-34	1 339
credite financiare	172	30	0	0	-1	201
credite financiare pe termen mediu și lung	118	3	0	0	-4	117
credite financiare pe termen scurt	54	27	0	0	3	84
depozite	1 186	-39	0	0	-30	1 117
alte active	90	-69	0	3	-3	21
alte active pe termen lung	37	-16	0	0	0	21
alte active pe termen scurt	53	-53	0	3	-3	0
<i>pasive externe</i>	26 650	7 012	4	924	-1 586	33 004
<i>investiții directe</i>	7 130	1 512	4	100	-721	8 025
participații la capital și profitul reinvestit	6 211	1 147	4	148	-683	6 827
alte capitaluri	919	365	0	-48	-38	1 198
<i>investiții de portofoliu</i>	819	-509	0	0	-12	298
acțiuni	61	13	0	0	-7	67
obligațiuni	758	-522	0	0	-5	231
<i>derivate financiare</i>	0	-824	0	824	0	0
<i>alte investiții</i>	18 701	6 833	0	0	-853	24 681
credite financiare	7 532	2 293	0	0	-101	9 724
credite financiare pe termen mediu și lung	6 628	2 126	0	0	-87	8 667
credite financiare pe termen scurt	904	167	0	0	-14	1 057
depozite	7 924	625	0	0	577	9 126
alte pasive	3 245	3 915	0	0	-1 329	5 831
alte pasive pe termen lung	3 219	3 587	0	0	-1 339	5 467
alte pasive pe termen scurt	26	328	0	0	10	364

POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI LA 31.12.2008

continuare

milioane EUR

Sectoare instituționale	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din cursuri	Stoc la sfârșitul perioadei
IV. Alte sectoare	-49 085	-9 081	-1 267	-668	2 647	-57 454
<i>active externe</i>	<i>5 556</i>	<i>964</i>	<i>-167</i>	<i>294</i>	<i>55</i>	<i>6 702</i>
investiții directe	700	170	0	9	11	890
participații la capital și profit reinvestit	267	13	0	23	1	304
alte capitaluri	433	157	0	-14	10	586
investiții de portofoliu	910	219	-167	0	-26	936
acțiuni	525	199	-167	0	-3	554
obligațiuni	353	38	0	0	-22	369
instrumente ale pieței monetare	32	-18	0	0	-1	13
derivate financiare	0	-111	0	111	0	0
alte investiții	3 946	686	0	174	70	4 876
credite comerciale	700	273	0	117	24	1 114
credite comerciale pe termen mediu și lung	0	-117	0	117	0	0
credite comerciale pe termen scurt	700	390	0	0	24	1 114
credite financiare	1 839	444	0	17	25	2 325
credite financiare pe termen mediu și lung	195	27	0	17	2	241
credite financiare pe termen scurt	1 644	417	0	0	23	2 084
depozite	1 343	-19	0	0	25	1 349
alte active	64	-12	0	40	-4	88
alte active pe termen scurt	63	23	0	5	-3	88
alte active pe termen lung	1	-35	0	35	-1	0
<i>pasive externe</i>	<i>54 641</i>	<i>10 045</i>	<i>1 100</i>	<i>962</i>	<i>-2 592</i>	<i>64 156</i>
investiții directe	35 641	7 984	1 100	-782	-3 170	40 773
participații la capital și profit reinvestit	25 290	3 726	1 100	639	-2 690	28 065
alte capitaluri	10 351	4 258	0	-1 421	-480	12 708
investiții de portofoliu	1 563	-8	0	2	-145	1 412
acțiuni	1 538	4	0	0	-144	1 398
obligațiuni	0	-1	0	2	-1	0
instrumente ale pieței monetare	25	-11	0	0	0	14
derivate financiare	0	-67	0	67	0	0
alte investiții	17 437	2 136	0	1 675	723	21 971
credite comerciale	3 792	-1 330	0	260	47	2 769
credite comerciale pe termen mediu și lung	360	-323	0	260	1	298
credite comerciale pe termen scurt	3 432	-1 007	0	0	46	2 471
credite financiare	13 620	3 657	0	1 257	664	19 198
credite financiare pe termen mediu și lung	8 677	3 674	0	1 257	657	14 265
credite financiare pe termen scurt	4 943	-17	0	0	7	4 933
depozite	0	0	0	0	0	0
alte pasive	25	-191	0	158	12	4
alte pasive pe termen lung	1	-31	0	31	3	4
alte pasive pe termen scurt	24	-160	0	127	9	0
TOTAL	-54 222	-17 209	-518	-1 157	4 421	-68 685

POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI LA 31.12.2008

milioane EUR

Articol	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din cursuri	Stoc la sfârșitul perioadei
Total	-54 222	-17 209	-518	-1 156	4 420	-68 685
<i>din care:</i>						
Active externe	36 868	418	586	794	372	39 038
investiții directe	843	188	0	17	4	1 052
investiții de portofoliu	1 160	213	-251	0	-41	1 081
derivate financiare	0	-600	0	600	0	0
alte investiții	7 678	655	0	177	125	8 635
rezerve	27 187	-38	837	0	284	28 270
Pasive externe	91 090	17 627	1 104	1 950	-4 048	107 723
investiții directe	42 771	9 496	1 104	-682	-3 891	48 798
investiții de portofoliu	4 931	-351	0	2	-166	4 416
derivate financiare	0	-891	0	891	0	0
alte investiții	43 388	9 373	0	1 739	9	54 509
Poziția netă	-54 222	-17 209	-518	-1 156	4 420	-68 685
investiții directe	-41 928	-9 308	-1 104	699	3 895	-47 746
investiții de portofoliu	-3 771	564	-251	-2	125	-3 335
derivate financiare	0	291	0	-291	0	0
alte investiții	-35 710	-8 718	0	-1 562	116	-45 874
rezerve	27 187	-38	837	0	284	28 270
Active externe	36 868	418	586	794	372	39 038
A. Investiții directe ale rezidenților în străinătate	843	188	0	17	4	1 052
- participatii la capital	402	31	0	31	-6	458
- alte capitaluri	441	157	0	-14	10	594
B. Investiții de portofoliu	1 160	213	-251	0	-41	1 081
- investiții de natura obligațiunilor	501	47	0	0	-36	512
- investiții de natura acțiunilor	624	186	-251	0	-3	556
- instrumente ale pieței monetare	35	-20	0	0	-2	13
C. Derivate financiare	0	-600	0	600	0	0
D. Alte investiții	7 678	655	0	177	125	8 635
- împrumuturi și credite	4 269	775	0	134	117	5 295
- împrumuturi și credite pe termen lung	1 871	-59	0	134	67	2 013
- împrumuturi și credite pe termen scurt	2 398	834	0	0	50	3 282
- numerar și depozite	2 543	-58	0	0	-12	2 473
- alte active	866	-62	0	43	20	867
- termen mediu și lung	647	-31	0	35	21	672
- termen scurt	219	-31	0	8	-1	195
E. Active de rezervă (BNR)	27 187	-38	837	0	284	28 270
- aur monetar	1 880	0	170	0	-1	2 049
- rezerva valutară	25 307	-38	667	0	285	26 221
Pasive externe	91 090	17 627	1 104	1 950	-4 048	107 723
A. Investiții directe ale nerezidenților în România	42 771	9 496	1 104	-682	-3 891	48 798
- participatii la capital	31 501	4 873	1 104	787	-3 373	34 892
- alte capitaluri	11 270	4 623	0	-1 469	-518	13 906
B. Investiții de portofoliu	4 931	-351	0	2	-166	4 416
- de natura acțiunilor	1 599	17	0	0	-151	1 465
- de natura obligațiunilor	3 197	-383	0	2	55	2 871
- instrumente ale pieței monetare	135	15	0	0	-70	80
C. Derivate financiare	0	-891	0	891	0	0
D. Alte investiții	43 388	9 373	0	1 739	9	54 509
- împrumuturi și credite	31 995	4 876	0	1 581	731	39 183
- împrumuturi și credite pe termen lung	22 716	5 723	0	1 591	692	30 722
- împrumuturi și credite pe termen scurt	9 279	-847	0	-10	39	8 461
- numerar și depozite	8 099	773	0	0	594	9 466
- alte pasive	3 294	3 724	0	158	-1 316	5 860
- termen mediu și lung	3 244	3 556	0	31	-1 335	5 496
- termen scurt	50	168	0	127	19	364

POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI, 2004 - 2008

milioane EUR, sfârșitul perioadei

Sectoare instituționale	2004	2005	2006	2007	2008
I. Autoritatea monetară	11 518	18 027	22 850	27 047	27 971
- active externe	11 944	18 279	22 956	27 216	28 299
- pasive externe	426	252	106	169	328
II. Administrația publică	-5 738	-6 374	-6 996	-7 375	-7 844
- active externe	3 235	3 753	2 848	2 255	2 391
- pasive externe	8 973	10 127	9 844	9 630	10 235
III. Sectorul bancar	-3 662	-8 563	-16 296	-24 809	-31 358
- active externe	1 418	1 324	1 594	1 841	1 646
- pasive externe	5 080	9 887	17 890	26 650	33 004
IV. Alte sectoare	-18 572	-26 237	-36 449	-49 085	-57 454
- active externe	1 095	2 385	4 664	5 556	6 702
- pasive externe	19 667	28 622	41 113	54 641	64 156
Poziția netă	-16 454	-23 147	-36 891	-54 222	-68 685
- active externe	17 692	25 741	32 062	36 868	39 038
- pasive externe	34 146	48 888	68 953	91 090	107 723

REZERVA INTERNAȚIONALĂ BRUTĂ A ROMÂNIEI, 2004 - 2008

milioane EUR, sfârșitul perioadei

	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Banca Națională a României</i>	11 933	18 259	22 935	27 187	28 270
- Aur	1 085	1 461	1 625	1 880	2 049
- DST	0	0	0	0	87
- valute convertibile	10 848	16 798	21 310	25 307	26 134
<i>Bănci comerciale</i>	1 220	1 103	1 302	1 445	1 344
- valute convertibile	1 220	1 103	1 302	1 445	1 344
Rezerva internațională brută	13 153	19 362	24 237	28 632	29 614
din care:					
Rezerva valutară brută	12 068	17 901	22 612	26 752	27 565

EVOLUȚIA INDICATORILOR DE ÎNDATORARE EXTERNĂ, 2004 - 2008

-milioane EUR-

	2004	2005	2006	2007	2008
Datorie externă (DE)	21 504	30 914	41 196	58 628	72 032
- termen mediu și lung (TML)	18 298	24 642	28 622	38 711	51 440
- termen scurt (TS)	3 206	6 272	12 574	19 917	20 592
PIB	61 030	79 747	97 787	124 654	136 845
Exportul de bunuri și servicii (EXP)	21 838	26 359	31 438	36 434	42 479
Importul de bunuri și servicii (IMP)	27 374	34 510	43 192	53 847	60 929
Serviciul datoriei externe (SDE)	4 972	13 578	19 801	29 925	45 576
- rate de capital	4 117	12 415	18 191	27 626	42 338
- rate de dobândă (DOB)	855	1 163	1 610	2 298	3 237
Rezerva oficială internațională (RO)	11 933	18 259	22 935	27 187	28 270
Indicatori					-procente-
DE/PIB	35,2	38,8	42,1	47,0	52,6
TML/PIB	30,0	30,9	29,3	31,1	37,6
DE/EXP	98,5	117,3	131,0	160,9	169,6
TML/EXP	83,8	93,5	91,0	106,2	121,1
SDE/EXP	22,8	51,5	63,0	82,1	107,3
SDE/PIB	8,1	17,0	20,2	24,0	33,3
SDE/RO	41,7	74,4	86,3	110,1	161,2
DOB/EXP	3,9	4,4	5,1	6,3	7,6
TS/DE	14,9	20,3	30,5	34,0	28,6
Multilaterale/DE	24,1	18,4	13,8	9,3	9,0
RO/IMP (luni)	5,2	6,3	6,4	6,1	5,6